

Bestuursverslag 2023

Inclusief verslag intern toezicht

Inhoudsopgave

1. Het schoolbestuur	5
1.1 Profiel	5
Missie, visie en kernactiviteiten	5
Strategisch beleidsplan	6
Toegankelijkheid & toelating	6
1.2 Organisatie	6
Contactgegevens	6
Organisatiestructuur	7
De medezeggenschap	7
Horizontale dialoog en verbonden partijen	7
Klachtenbehandeling	7
Juridische structuur	8
Governance	8
Functiescheiding	8
Code Goed Bestuur	8
2. Verantwoording van het beleid	9
2.1 Onderwijs & kwaliteit	9
Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg	9
Doelen en resultaten	10
Toekomstige ontwikkelingen	11
Onderwijsresultaten	12
Passend onderwijs	13
Sociale veiligheid	13
2.2 Personeel & professionalisering	14
Zaken in het afgelopen jaar met personele betekenis	15
Uitkeringen na ontslag	15
2.3 Huisvesting & facilitaire zaken	16
2.4 Financieel beleid	17
2.5 Interne risicobeheersings- en controle-systemen	18
3. Verantwoording van de financiën	22
3.2 Staat van baten en lasten	23
3.3 Toelichting op de ontwikkelingen in de meerjarenbegroting	25
4. Verslag intern toezicht	31
4.1 De Raad van Toezicht	31
4.2 Het toezicht, de werkzaamheden, de resultaten en de zelfevaluatie	32
4.2.1 De Raad van Toezicht	32
4.2.2 De Commissies van de Raad van Toezicht	33
4.2.3 Raad van Toezicht/ directieoverleg openbaar primair onderwijs	34
4.2.4 Zelfevaluatie	35

4.3 Doelmatige besteding van middelen

35

Voorwoord

Stichting Vrije School Breda heeft een personele unie met Markant Onderwijs. De samenwerking/fusie heeft geen effect op de personele unie met Markant Onderwijs. Stichting Vrije School blijft een zelfstandige stichting.

Op 1 januari 2023 is Stichting Markant Onderwijs formeel gefuseerd met Stichting LeerSaam tot Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam. We kunnen constateren dat beide onderwijsculturen heel goed op elkaar aansluiten en dat het fusieproces en de samenvoeging uitstekend zijn verlopen en nog steeds verlopen. Onze begeleidende organisatie VOS/ABB heeft aangegeven nog nooit zo'n soepel verlopen fusie te hebben meegemaakt. Dat is een compliment aan ons allen, we mogen daar trots op zijn en zullen ook in de komende jaren verder blijven bouwen aan het versterken van de vernieuwde organisatie.

De uitdaging met betrekking tot het lerarentekort is niet verdwenen in vergelijking met 2022. De basisformatie is bij alle scholen op orde. De problemen ontstaan bij tussentijds vertrek van mensen, maar vooral bij de vervanging in verband met ziekte. Alle directeurs en medewerkers verdienen een zeer groot compliment voor hun energie om "de boel draaiende" te houden. De buitenwereld ziet dit onvoldoende; slechts sporadisch gaan klassen naar huis bij onze stichting. Dit komt omdat medewerkers een extra dag komen werken, hun eigen werk even laten liggen, etc. Een diepe buiging en petje af voor al onze medewerkers!

In 2023 zijn we gestart, mede door de fusie, met de integratie en het herschrijven van de 2 strategische beleidsplannen van Markant/Vrije School en LeerSaam. De start werd gemaakt met een tweedaagse van directeurs, daarna zijn er diverse sessies geweest met de Raad van Toezicht, de GMR, etc. We hebben het fundamenteel aangepakt en zullen dit proces begin 2024 afronden. We hadden de intentie om hier eerder mee klaar te zijn, maar er is veel tijd gegaan naar de voorbereiding van het onderzoek door de onderwijsinspectie.

In september 2023 is het bestuurlijk onderzoek door de onderwijsinspectie gestart en op de meeste onderdelen hebben we een voldoende gekregen, maar we hebben ook een aantal herstelopdrachten. Enkele daarvan kunnen we nu in dit jaarverslag verwerken. Burgerschap is een hot item in Nederland en wij zorgen ervoor dat elke school voor de zomer 2024 een plan heeft liggen. De visie, de ambitie, de doelen, de kwaliteitscultuur, de evaluatie, verantwoording en dialoog waren allemaal voldoende. De uitvoering werd beoordeeld als onvoldoende; wanneer grijp je als bestuur in wanneer de resultaten achterblijven. Daar had de inspectie een opmerking over en dat is met betrekking tot één school erkent en vervolgens op geacteerd.

Het is jammer dat de inspectie het oordeel over dit onderdeel onvoldoende meeweegt in het beleid van de stichting om te komen tot Gewoon Goed Onderwijs. In mei 2023 zijn OBS De Toermalijn en OBS De Leest onderzocht door de inspectie. Zij ontvingen beiden het oordeel GOED. Als bestuurder maakt je dat heel trots, maar vooral de teams verdienen een groot compliment voor hun inspanning.

Tot slot wil ik alle directeurs en hun teamleden bedanken voor hun geweldige inzet en flexibiliteit in 2023. Een oorlog in Oekraïne en Gaza maken dat een school nooit een statisch geheel is, de kinderen al helemaal niet. In dit krachtenveld is de leerkracht een basis van stabiliteit en daarvoor mijn grote dank en respect. Een leerkracht is van betekenis voor elk kind (en zijn ouders), dat besef zou elke leerkracht weer trots moeten en mogen maken.

Johan van Knijff
voorzitter CvB

1. Het schoolbestuur

Stichting Vrije School Breda exploiteert de Rudolf Steiner School Breda. De Rudolf Steiner School is de enige school binnen de Stichting. De stichting wordt bestuurd door een eenhoofdig College van Bestuur (hierna te noemen CvB). Dit CvB is tevens CvB van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam. Beide vormen een zogenoemde personele unie, waarbij beide stichtingen juridisch onafhankelijk van elkaar functioneren, maar in persoon wel dezelfde bestuurder hebben. Dat geldt ook voor de Raad van Toezicht (hierna te noemen RvT) van beide stichtingen.

De directeur van de school maakt deel uit van het directeurenoverleg van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam, het directieoverleg. Dit overleg wordt voorgezeten door de voorzitter van het CvB en heeft een beleidsvoorbereidend karakter, het stimuleert bovenschoolse samenwerking en het leren van elkaar. Ondersteuning op het gebied van Human Resource Management vindt plaats via inhuur van een externe HRM-consultant. Ondersteuning op het gebied van financiën vindt plaats via inhuur van een externe financieel specialist van Ons Onderwijsbureau.

1.1 PROFIEL

Missie, visie en kernactiviteiten

In februari 1975 is de Rudolf Steiner School in Breda opgericht door ouders die op zoek waren naar vernieuwend onderwijs voor hun kinderen. Nu, bijna 50 jaar later, volgen zo'n 230 kinderen vrijeschoolonderwijs op de Rudolf Steiner School. De uitgangspunten van het vrijeschoolonderwijs werden voor het eerst geformuleerd door Rudolf Steiner, de grondlegger van de antroposofie, namelijk als:

- levend wordende wetenschap
- levend wordende kunst
- levend wordende religie

Deze drie vormgevende elementen krijgen binnen ons onderwijs een duidelijke structuur. Het realiseren van deze overkoepelende doelen is gelegen in de houding van de leerkracht die het onderwijs vorm geeft. Zowel de persoonlijke houding van de leerkrachten als de samenbindende visie en missie van onze school spelen hierbij een rol.

Het vrijeschoolonderwijs en de leerkrachten ontwikkelen zich voortdurend, in wetenschappelijke, kunstzinnige, spirituele en maatschappelijke betekenis. Wij hechten veel waarde aan de eigen ontwikkelingsweg van de leerkracht, die voor de klas het voorbeeld is. Jezelf lerend opstellen als basis om het leerproces bij de kinderen te stimuleren. Rudolf Steiner, de grondlegger van het vrijeschoolonderwijs, omschreef in 1919 dat het onderwijs zou moeten uitgaan van wat in de kinderen ontwikkeld kan worden. Alleen daardoor kan de maatschappij voortdurend vernieuwd worden op basis van de idealen van de opeenvolgende generaties. Deze zienswijze omvat de kern van de missie van onze school: kinderen zo richting hun volwassenheid begeleiden dat zij als vrij denkende, voelende en strevende mensen de maatschappij kunnen vormgeven, op basis van hun veerkracht en eigen idealen.

In het vrijeschoolonderwijs vormen de ontwikkelingsfasen van het kind het uitgangspunt van het leerplan. Deze ontwikkelingsfasen gebaseerd op het antroposofisch mensbeeld van Rudolf Steiner. Dit mensbeeld heeft betrekking op ontwikkeling van de mens en het vormgeven van zijn eigenheid. De opvoeding, waar het onderwijs nadrukkelijk deel van uitmaakt, dient erop gericht te zijn de opgroeiende mens zijn mogelijkheden te laten ontwikkelen en te leren omgaan met zijn beperkingen. Tegelijk proberen leerkrachten de sluimeren - de voornemens en idealen tot bewustzijn te wekken bij de kinderen. Deze visie geeft richting aan de visie op de ontwikkeling van kinderen. Het geeft handvatten voor zowel onze pedagogische als didactische benadering in het onderwijs op onze school.

Onze waarden

- blijvende ontwikkeling als doel
- leerstof vormt daarbij het middel
- gemeenschapsvorming, samen op weg
- eerbiedwaardig pedagogisch klimaat
- ritme en regelmaat
- inspiratie van de antroposofie

Strategisch beleidsplan

Voor Stichting Vrije School Breda zijn de volgende 5 speerpunten van betekenis in 2020-2024:

1. Onderwijs en kwaliteit
2. HRM-HRD en ontwikkeling medewerkers
3. Profileren en marketing
4. Passend onderwijs
5. Financiën en beheer

Klik [hier](#) voor ons Strategisch Beleidsplan 2020-2024

Toegankelijkheid & toelating

De Rudolf Steiner School staat open voor alle kinderen ongeacht hun geloofsovertuiging en/of afkomst en heeft zowel oog voor leerlingen met onderwijsachterstanden en beperkingen als voor hoogbegaafde kinderen. Er is een aannamebeleid waarin langs verschillende wegen informatie wordt verzameld over de leerling.

Daarbij worden drie vragen onderzocht:

- Kan het kind zich in onze school voldoende ontwikkelen?
- Is deze nieuwe leerling in de bestaande klas goed op zijn/haar plaats?
- Heeft de leerkracht de juiste competenties om de vraag van de leerling te beantwoorden?

Vanuit onze visie verzorgen wij goed onderwijs en bereiken daarbij de gewenste resultaten; waar dit niet lukt bieden wij de kinderen extra ondersteuning. Met betrekking tot alle vakken liggen de resultaten ten aanzien van het landelijk gemiddelde op voldoende niveau. Wij bereiken onze doelen door vooral klassikaal onderwijs aan te bieden en daarbinnen vormen van differentiatie toe te passen. Wij gaan op een respectvolle wijze met elkaar om (leerkrachten onderling en leerkrachten met de kinderen) en werken in sterke mate samen met de ouders. Wij zorgen ervoor dat de kinderen op een assertieve wijze opkomen voor hun belangen en gevoelens. Wij bereiken dat kinderen goed met elkaar kunnen samenwerken en realiseren dat kinderen zelfstandig opdrachten kunnen uitvoeren en binnen hun mogelijkheden hun eigen leerproces (mede) bepalen.

1.2 ORGANISATIE

Contactgegevens

Stichting Vrije School Breda

- Bestuursnummer 59984
- Heerbaan 250 – 4817 NL Breda
- 076-5289360
- info@vrijeschoolbreda.nl
- www.vrijeschoolbreda.nl

Bestuur

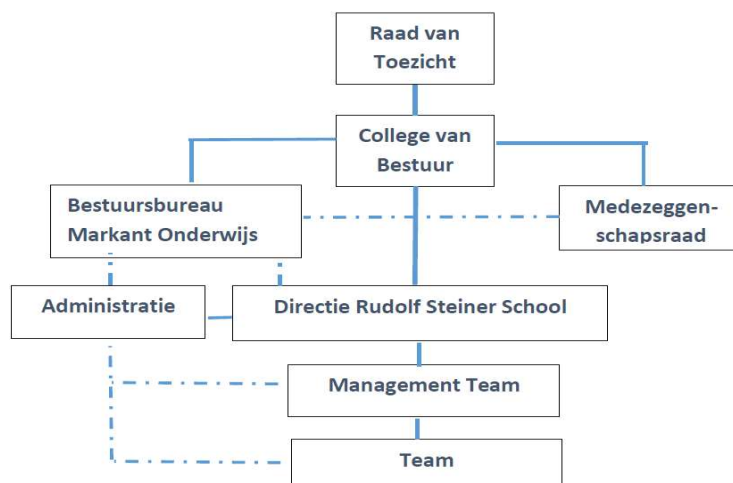
- De heer drs. Johan van Knijff, Voorzitter College van Bestuur
Dit CvB is tevens CvB van Stichting Markant Onderwijs Breda. Beide vormen een zogenoemde personele unie, waarbij beide stichtingen juridisch onafhankelijk van elkaar functioneren, maar in persoon wel dezelfde bestuurder hebben. Dat geldt ook voor de RvT van beide stichtingen
- Nevenfuncties: Lid van het DB van BreedSaam, lid van de stuurgroep Opleiden In de School (PABO) en lid verenigingscommissie arbeidsvoorwaarden PO-Raad

Scholen

Rudolf Steiner School – Minckelersstraat 27 – 4816 AD Breda – www.vrijeschoolbreda.nl

De school is ook te vinden op de website van scholenopdekaart.nl

Organisatiestructuur

De medezeggenschap

De Rudolf Steiner School heeft een medezeggenschapsraad (MR) bestaande uit een ouder/verzorger- en personeelsgeleding. De MR heeft tot taak de openheid, openbaarheid en het onderling overleg binnen de school te bevorderen en is bevoegd tot bespreking van alle schoolaangelegenheden. Daarnaast heeft de MR een aantal bevoegdheden die bij wet zijn vastgesteld.

De leerlingenraad op bestuursniveau is actief

Elke school binnen de stichting heeft een leerlingenraad. In het kader van burgerschap hebben we sinds juni 2023 ook een leerlingenraad op bestuursniveau. Alle scholen vaardigen een leerling af en deze gaan 3x per jaar in gesprek met de voorzitter van het CvB. Na een nadere kennismaking en uitleg over de stichting hebben we gesproken over de scholen: Wat voor school is jouw school en kennismaken met hun medeleerlingen op de andere school maar ook met de specifieke kenmerken van de andere scholen.

Horizontale dialoog en verbonden partijen

Er is regelmatig contact met onderstaande partijen.

Ouders, leerlingen en medewerkers	Uitwisseling schoolse zaken, kennisoverdracht
Gemeente Breda	Subsidies, beheer multifunctionele gebouwen, openbaar onderwijs en de statuten
Kristalkind Kinderopvang	Kinderopvangorganisatie in de school
Administratiekantoor ONS Onderwijs	Verzorging gehele administratie van Stichting Vrije School Breda/Wijs Accountants
Arbo Unie Breda	Ondersteuning arbeidsomstandighedenbeleid en verzuim
PO-Raad, VBS	Branche organisaties
RSV Breda e.o.	Passend onderwijs voor elk kind
Leswerk	Oplossen vervangingsproblematiek in het PO
Bestuurlijk Overleg Breda (BOB)	Overkoepelende samenwerkingsverband van alle besturen PO en VO
Coöperatieve Vereniging BreedSaam	Verantwoordelijk voor huisvesting van PO en speciaal onderwijs in gemeente Breda
Regionaal Platform Onderwijs W-Brabant	Kennisdeling tussen besturen
Landelijke Vereniging van Vrije School	
Landelijke begeleidingsdiensten Vrije School (BVS)	

Klachtenbehandeling

Er zijn geen klachten ontvangen in 2023.

Klik [hier](#) voor het Klachtenbeleid.

Juridische structuur

Stichting Vrije School Breda is een stichting met als activiteit het verzorgen van basisonderwijs aan leerplichtigen en het bevorderen van het onderwijs volgens de pedagogie van Dr. Rudolf Steiner. Het bestuur van de stichting bestaat uit een CvB met een voorzitter. Een RvT houdt toezicht op de bestuurder en adviseert hem.

Governance

In 2023 zijn er geen regelingen aangepast met betrokkenheid van MR en RvT.

Functiescheiding

Het bestuur en toezicht werkt volgens het raad-van-toezichtmodel. Het bevoegd gezag (CvB) van de stichting bestuurt de school, de RvT oefent intern toezicht uit op het bestuur. Het bevoegd gezag is eindverantwoordelijk en aansprakelijk voor het besturen van de school. De leden van de RvT zijn verantwoordelijk en aansprakelijk voor de wijze waarop zij het toezicht op het bestuur uitoefenen.

Code Goed Bestuur

Stichting Vrije School Breda hanteert de [Code Goed Bestuur in het primair onderwijs](#) van de PO-Raad, vastgesteld in november 2021. CvB en RvT bespreken jaarlijks de noodzaak tot nadere maatregelen. De stichting maakt ook gebruik van een besturingsmodel en managementstatuut.

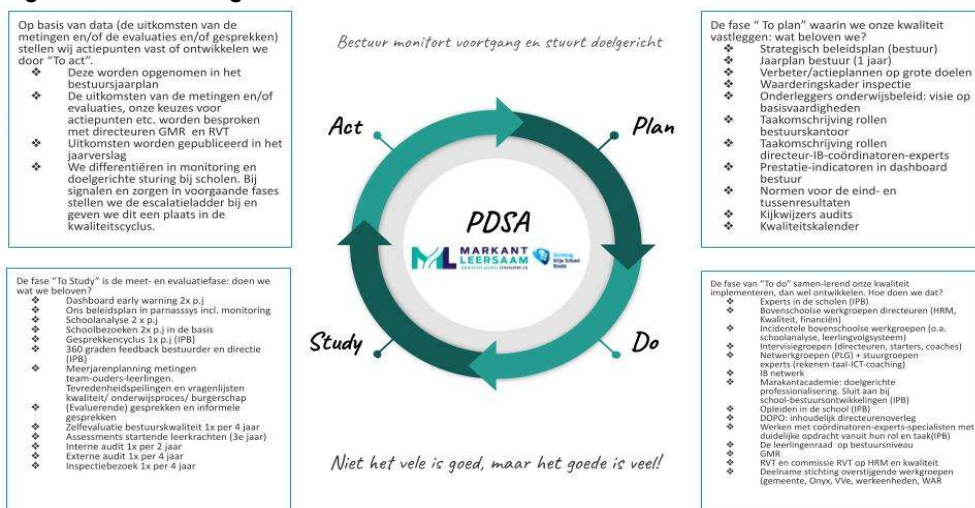
2. Verantwoording van het beleid

2.1 ONDERWIJS & KWALITEIT

Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

Vanuit de overtuiging dat het voor elke school belangrijk is om voortdurend en op gestructureerde wijze te werken aan het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs, focussen we ons op onderwijskwaliteit. Daarbij gaat het primair om het dagelijks pedagogisch en didactisch handelen van de leerkracht in de klas. Vanuit onze missie om Gewoon Goed Onderwijs aan te bieden aan de kinderen in de gemeente Breda en Etten-Leur, betekent dit voor ons dat je als organisatie vooral naar jezelf kijkt waar je kunt verbeteren. Het beste onderwijs is onderwijs van goede kwaliteit. We streven niet alleen naar de hoogst mogelijke cognitieve opbrengsten, want we hechten ook veel waarde aan het welbevinden van het kind. We creëren een veilige omgeving waarin het kind zich kan ontwikkelen tot een volwaardige burger in de Nederlandse maatschappij. Het programma van de Markant Academie (ons eigen scholingsinstituut) is daarom ingericht op scholing die ons beter maakt. Om te bepalen wat het aanbod van de scholing is, maken we o.a. gebruik van de analyse naar aanleiding van de schoolbezoeken, Succes!Spiegel en de audits. De focus is steeds meer gaan liggen op de basisvaardigheden en heeft de scholing met name op rekenen en taal plaatsgevonden in 2023.

Monitoring en Verantwoording

Succes!Spiegel

De Succes!Spiegel is ons kwaliteitszorginstrument voor monitoring en verantwoording. Het systeem bevat onder meer een Succes!dashboard, waar in één oogopslag te zien is hoe tevreden de ondervraagden zijn over het onderwijsproces, het schoolklimaat, kwaliteitszorg en ambitie, samenwerking met ouders en imago. Daarnaast meet het ook de sociale veiligheid van de leerlingen en is het instrument te gebruiken als een zelfevaluatie. In november 2023 is de jaarlijkse sociale veiligheid vragenlijst onder leerlingen van groep 5-8 afgenomen. De resultaten worden op bestuurs- en op schoolniveau geanalyseerd.

Externe audit

In 2023 heeft de afronding van de (externe) audits plaatsgevonden. Deze is uitgevoerd door een externe ervaren auditor samen met de kwaliteitsmedewerker. Tijdens de audit is men op zoek gegaan naar wat goed gaat en wat beter kan of moet. De Rudolf Steiner heeft feedback gekregen op de volgende standaarden:

- OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding
- OP3 Pedagogisch-didactisch handelen
- SKA1 Visie, ambities en doelen
- SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur

De Rudolf Steiner is later in 2023 nogmaals bezocht om de doorontwikkeling te monitoren en bij te sturen waar nodig.

Schoolbezoek

De bestuurder en de kwaliteitsmedewerker bezoeken twee keer per jaar de school om het inhoudelijk gesprek aan te gaan over de ontwikkelingen en de vorderingen van het onderwijs in de school.

Onderwerpen van gesprek zijn:

- de voortgang van de schoolontwikkeling: basisvaardigheden, visie, ambities, doelen
- de audit
- de schoolanalyse met o.a. de resultaten
- gesprekscyclus en dossiervorming
- acties tevredenheidsspeilingen
- professionalisering
- leerlingaantallen
- besteding en inzet zorgmiddelen
- ziekteverzuim
- financiën.

We differentiëren in de gespreksvoering. Naar aanleiding van resultaten, audits, inspectiebezoek en dashboard vinden er bij bepaalde zorgen meerdere gesprekken, intensievere monitoring en/of gerichte sturing plaats.

ParnasSys

De Rudolf Steiner School werkt met het administratie- en leerlingvolgsysteem ParnasSys. Dit maakt het mogelijk om per school de tussentijdse leeropbrengsten en eindopbrengsten op uniforme en systematische wijze te monitoren. We maken gebruik van de bovenschoolse module Ultimview van ParnasSys. Deze heeft een "early warning" functie met betrekking tot de tussentijdse en eindopbrengsten, de interne doorstroom en uitstroom van de leerlingen, de onderwijsresultaten en het schooladvies.

Dashboard: early warning

Omdat kwaliteit nog meer omvat dan de gegevens uit Ultimview hebben we een kwaliteitsdashboard gemaakt zodat we in een oogopslag zien of er zorg of alertheidssignalen zijn waarover we met de school in gesprek moeten. Het dashboard bevat criteria waaraan voldaan moet worden. Items die erin zijn opgenomen zijn: kengetallen, passend onderwijs, personeel, signalering inspectie, schooladvies, sociale veiligheid, tevredenheid ouders en medewerkers, externe audit, financiële risico's en verplichte documentatie. Deze items bevatten ook weer sub-items. Zo wordt het voor de schooldirectie en het CvB mogelijk (pro)actief in te grijpen en bij te sturen in situaties waarin dat nodig is.

Kwaliteitskalender

De Rudolf Steiner school besteedt stelselmatig aandacht aan het formuleren en uitvoeren van kwaliteitsbeleid. Tevens houden zij zichzelf een spiegel voor bij de opbrengsten daarvan. Iedereen werkt met een kwaliteitskalender, zodat kwaliteitszorg een zaak van het hele team is. Daarnaast wordt er gewerkt met een bovenschoolse kwaliteitskalender.

Schoolanalyse

De scholen van Markant-LeerSaam en de Vrije School werken sinds 2021 met een gezamenlijk format voor de schoolanalyse. Hierin worden o.a. realistische en ambitieuze schooldoelen bepaald aan de hand van de referentieniveaus voor lezen, taal en rekenen. De Rudolf Steiner School streeft ernaar dat alle leerlingen de fundamentele niveaus 1F behalen en dat zoveel mogelijk leerlingen de streefniveaus 1S/2F halen. Ze gaan hierbij uit van 1S en 2F als het standaardniveau zodat de leerlingen over voldoende basisvaardigheden beschikken als zij naar het vervolgonderwijs gaan. Andere onderdelen in de schoolanalyse:

- LVS; ligt de bovenbouw op koers
- Overzicht uitstroom
- VO adviezen; zit men na 3 jaar nog op het gegeven advies?
- Zorgsignalen en interventies

De analyse wordt tijdens het 2 jaarlijks schoolbezoek besproken met CvB en de kwaliteitsmedewerker.

Doelen en resultaten

In het Strategisch Beleidsplan 2020-2024 zijn de doelen per schooljaar beschreven.

- Een speerpunt was het ontwikkelen van scholen tot kindcentra. Wij geloven namelijk dat kindcentra, waar kinderen van 0 tot en met 13 jaar terechtkunnen, de toekomst hebben. Het succes daarvan valt of staat

echter met een goede samenwerking. Daarom hebben we in 2023 vanuit de drie domeinen – pedagogische visie, organisatiestructuur en bedrijfsvoering – eerst goede afspraken met de kinderopvangcentra gemaakt. De komende vier jaar intensiveren we de samenwerking door de kindcentra steeds verder uit te werken.

- Ook wilden we onze leerlingen meer eigenaarschap over hun eigen leerproces geven door ze zelf te laten kiezen wat ze willen leren en hoe ze dat willen doen. We vinden eigenaarschap nog steeds belangrijk, maar we weten ook dat de sturende rol van een leerkracht daarbij nodig is. Daarom leggen we de focus voor de komende vier jaar vooral op goed lesgeven. We willen opnieuw bekijken hoe we kinderen eigenaarschap kunnen geven over hun leerproces en welke kaders daarbij nodig zijn. De invulling hiervan is onder meer afhankelijk van de visie van de school en de populatie
- We hadden de ambitie om onze scholen verder te ontwikkelen tot goede, of zelfs excellente scholen. In de tussentijd is deze waardering vanuit de onderwijsinspectie afgeschaft. Uiteraard blijft onze ambitie om op alle scholen goed onderwijs te geven. Dit maken we voortaan meetbaar met de kwaliteitsindicatoren en prestatie-indicatoren van ons eigen bestuur.
- Door van en met elkaar te leren, wilden we het IB-netwerk professionaliseren. Daarom hebben we het Netwerk IB ingericht dat eens per maand bij elkaar komt om inhoudelijke onderwerpen te bespreken, casussen door te nemen en good practices met elkaar te delen. In 2023 zijn ook de interne begeleiders (IB'ers) van de scholen van LeerSaam hierbij aangesloten.
- In 2023 is daarnaast het rekennetwerk ingericht en komen rekenexperts 3x per jaar (bovenschools) bij elkaar om ervaringen uit te wisselen, te professionaliseren en met en van elkaar te leren. De komende jaren gaan we verder met deze professionaliseringsslag door experts van taal en gedrag aan te haken.
- Ook gaan we de verder met de ontwikkeling van de digitale kennis en vaardigheden van onze leerkrachten. De afgelopen jaren hebben we hiervoor al een nulmeting uitgevoerd en heeft er een eerste professionaliseringsslag plaatsgevonden. Door de fusie van Markant met LeerSaam in 2023 moeten we de verschillende systemen nu eerst samenvoegen en opnieuw een nulmeting uitvoeren. Daarna kunnen en willen we de medewerkers weer verder begeleiden in hun digitale bekwaamheid.

Ontwikkelingen

De school heeft na de komst van de nieuwe directeur in augustus 2021 extra energie gestoken in de Vrije School gedachte. Hier was een impuls en een update nodig, zij-instromers en minder scholingsaandacht nopen nu tot een aanpak met BVS schoolbegeleidingsdienst. Deze dienst werkt speciaal voor Vrije Scholen in Nederland. In de komende jaren zal de focus liggen op de doorontwikkeling hiervan, wellicht wordt dit iets meer getemporiseerd uitgevoerd omdat de focus op basisvaardigheden prioriteit heeft.

Een belangrijk onderwerp is de komende levensloop verlengende renovatie van de school. De voorbereidingen zijn in 2022 gestart met o.a. tal van sessies met het gehele schoolteam, soms aangevuld met ouders en kinderopvang. De planvorming is vormgegeven met M3V en dit plan is de basis geweest voor de stuurgroep om verder te gaan. Architectenkeuze en aanbesteding heeft plaatsgevonden in 2023. De bouw zal starten in zomer 2024.

Voor ons zijn ook de volgende ontwikkelingen (binnen beide stichtingen) van belang:

1. Afname in de beheersing van de basisvaardigheden rekenen en taal

Wij willen onze kinderen zo opleiden dat zij zich straks goed kunnen redden in de maatschappij. Daarom moeten we ervoor zorgen dat ze de basisvaardigheden, zoals lezen, schrijven en rekenen, goed beheersen.

2. Toenemende aandacht voor veiligheid en (actief) burgerschap

Bevolkingsgroepen staan soms lijnrecht tegenover elkaar in het maatschappelijk debat. Binnen onze scholen is iedereen welkom en daarom vinden we het belangrijk dat we respectvol met elkaar omgaan.

3. Kansen(on)gelijkheid in Nederland

Waar je wieg heeft gestaan, maakt in ons land verschil. Wij zetten ons bewust in tegen kansenongelijkheid. Bijvoorbeeld door het jeugdontbijt in Breda en Etten-Leur actief te steunen.

4. Passend onderwijs en inclusiviteit

Het is onze taak om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk kinderen in hun eigen buurt naar school kunnen. Daarom willen wij nog meer inclusief onderwijs aanbieden zoals de inclusieve Parelklas in Bavel.

5. Zorgen over het welbevinden van de jeugd

Een goed welbevinden van onze leerlingen is een belangrijke voorwaarde om goed te kunnen leren. Daarom verdient dit onze blijvende aandacht.

6. Herstelopdrachten van de Inspectie van het Onderwijs

Uit de gesprekken met het bestuur en de Inspectie van het Onderwijs zijn een aantal herstelopdrachten naar voren gekomen, die we moeten uitvoeren. Deze nemen we mee in het nieuwe SBP.

7. Verandering in financiering

De gelden uit het Nationale Programma Onderwijs vallen weg en de kosten van huisvesting, energie en blijven stijgen. Daar zullen we rekening mee moeten houden in onze budgetten.

8. Het landelijke lerarentekort

In deze krappe arbeidsmarkt moeten we medewerkers en zij-instromers blijven boeien en binden aan onze organisatie. We verwachten dat we dat met ambitieuze agenda kunnen doen.

9. Steeds intensievere samenwerking met de kinderopvang en voortgezet onderwijs

Een doorgaande leerlijn is beter voor het kind. Daarom willen we nauwer samenwerken met de kinderopvang enerzijds en het voortgezet onderwijs anderzijds.

10. Digitalisering van de samenleving

Het is belangrijk dat we ons ervan bewust zijn dat de digitalisering van de samenleving veel mogelijkheden biedt, maar ook keerzijden kent. Denk aan online pesten, minder bewegen en snelle overprikkeling. Het is onze taak om leerlingen te leren hoe ze daarmee om kunnen gaan.

11. Aandacht voor duurzaamheid

We moeten niet alleen duurzaam omgaan met de wereld, maar hebben ook toekomstbestendige plannen nodig in de organisatie. Daarom toetsen we ons beleidsplan aan de 17 duurzaamheidsdoelen van de Verenigde Naties.

Onderwijsresultaten

Via de pagina van scholenopdekaart.nl zijn de resultaten van de school in te zien.

In onderstaande tabel is af te lezen hoe de eindtoetsresultaten van de Rudolf Steiner School in het schooljaar 2021-2022 en 2022-2023 eruit zien.

In de tabel wordt de school vergeleken met de landelijk vastgestelde signaleringswaarde en het landelijk gemiddelde voor 1F op basis van de schoolweging. Daarnaast wordt de school vergeleken met de landelijk vastgestelde signaleringswaarde en het landelijk gemiddelde en 1S/2F op basis van de schoolweging.

	'21-'22	'22-'23
Schoolweging (gem. 3 schooljaren)	25,2	25,2
Schoolwegingscategorie	25-26	25-26
Doorstroomtoets	Centrale eindtoets (CET)	Centrale eindtoets (CET)
Aantal leerlingen	35 / 35	24 / 24
Aantal leerlingen ontheffing	0	0
Score	537,4	530,4
Percentage ten minste 1F		
1F Lezen	100%	91,7%
1F Taalverzorging	97,1%	95,8%
1F Rekenen	88,5%	66,6%
Percentage 1S/2F		
2F Lezen	91,4%	75%
2F Taalverzorging	65,7%	62,5%
1S Rekenen	57,1%	20,8%
Percentage behaalde referentieniveaus (1 jaar)		
1F	95,2%	84,7%
1S/2F	71,4%	52,8%
Percentage behaalde referentieniveaus (gem. 3 jaar)		
1F - gem. 3 jaar	97,1%	94,3%
1S/2F - gem. 3 jaar	65,6%	64,3%

Als we kijken naar het referentieniveau 1F zien we dat de school op het 3 jaars gemiddelde boven de signaleringswaarde zit en van de inspectie een voldoende beoordeling zou krijgen op de resultaten. Onze ambitie ligt hoger en streven ernaar op of boven het landelijk gemiddelde van de eigen schoolweging te komen. We zien in deze tabel ook het behaalde 1 jaars percentage en de daling van resultaten. We willen alle kinderen voldoende bagage meegeven voor het voortgezet onderwijs en zien 1S/2F als het standaardniveau. We zien een kentering komen in het aanbod en de gerichte instructies en verwerking van leerstof op dit niveau. In de komende jaren zullen we daar de resultaten van terug gaan zien. Voor nadere analyse van de resultaten verwijzen we naar de schoolanalyse van De Rudolf Steiner.

Inspectie

Op de meeste onderdelen hebben we een voldoende gekregen, maar we hebben ook een aantal herstelopdrachten. Een paar daarvan kunnen we nu in dit jaarverslag verwerken. Burgerschap is een hot item

in Nederland en wij zorgen ervoor dat elke school voor de zomer 2024 een plan heeft liggen. De visie, de ambitie, de doelen, de kwaliteitscultuur, de evaluatie, verantwoording en dialoog waren allen voldoende. De uitvoering werd beoordeeld als onvoldoende; wanneer grijp je als bestuur in wanneer de resultaten achterblijven. Daar had de inspectie een opmerking over en dat is met betrekking tot één school erkend en vervolgens op geacteerd. Het is jammer dat de inspectie het oordeel over dit onderdeel onvoldoende meeweegt in het beleid van de stichting om te komen tot Gewoon Goed Onderwijs.

Passend onderwijs

Als Stichting Vrije School Breda Onderwijs maken wij onderdeel uit van het Regionaal Samenwerkingsverband (RSV) Breda e.o. Het 'Ondersteuningsplan Passend Onderwijs 2019-2023' van het RSV Breda e.o. is leidraad om ons streven recht te doen aan de onderwijsbehoeften van ieder individueel kind te realiseren. Vanwege de omvang van het RSV Breda e.o. wordt de dagelijkse uitvoering in meerdere werkeenheden opgesplitst. Iedere werkeenheden spant zich in om een dekkend netwerk te realiseren waarin voor ieder kind een plek is, waar mogelijk thuisnabij in dorp of wijk. De werkeenheden krijgen meer regie over welke leerlingen zij op kunnen vangen binnen hun werkeenheden.

We verwachten dat de school regie voert op de mogelijkheden en onmogelijkheden die zij hebben. Daarmee bedoelen we dat er grenzen zijn aan de ondersteuning op een school, maar dat we aan de andere kant de grens opzoeken van wat mogelijk is.

De school heeft een ambitieus ondersteuningsprofiel vastgelegd, waarin zij hun expertise voor de werkeenheden aangeven en hun grenzen. In dit school specifiek ondersteuningsprofiel wordt ook beschreven hoe ze de basis- en lichte ondersteuning gerealiseerd hebben. Daarnaast kan de school, op basis van hun expertise, hun meerwaarde aantonen voor de werkeenheden. Dit kan met behulp van de arrangementen vanuit het samenwerkingsverband. Iedere twee jaar wordt het ondersteuningsprofiel geëvalueerd en aangepast aan de actuele ontwikkelingen. In september 2023 is er voor alle scholen een nieuw S.O.P. vastgesteld.

Het CvB van Stichting Vrije School Breda heeft zitting in het bestuur van het samenwerkingsverband. Vanuit het samenwerkingsverband ontvangt Stichting Vrije School Breda middelen voor lichte en zware ondersteuning. In onderstaande tabel zijn de ontvangen bedragen opgenomen.

Tabel middelen passend onderwijs

Middelen lichte ondersteuning	€ 31.400
Middelen zware Ondersteuning	€ 16.724
Totaal	€ 64.613

De middelen voor lichte ondersteuning zijn gebaseerd op een vast bedrag per teldatum ingeschreven leerlingen. Dit bedrag bedroeg vanaf 1 januari 2023 bedraagt € 140 per leerling. De vergoeding wordt aan het schoolbestuur uitgekeerd. De middelen zware ondersteuning zijn vanaf 1 augustus 2023 op basis van een bedrag per leerling (teldatum 1-10-2021) vooruit betaald voor de periode tot en met 31-12-2024. Na afloop van deze periode zal beoordeeld worden op wel budget de school feitelijk recht heeft gehad. Hierbij wordt dan uitgegaan van de variabele ondersteuning/ arrangementen) die zijn toegekend, maar gefinancierd dienen te worden uit het bedrag per leerling).

Nationaal Programma Onderwijs

De middelen zijn ingezet conform de richtlijnen van het ministerie om de achterstanden bij kinderen ten gevolge van de Coronacrisis in te halen. De inzet van de middelen is te categoriseren en deze indeling en financiële verantwoording is elders binnen dit jaarverslag weergegeven.

Sociale veiligheid

De Onderwijsinspectie houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs. Ook ziet de inspectie toe op naleving van wetten en regels zoals de zorgplicht van de school voor de sociale veiligheid van de leerlingen. Als deze op tekorten wijst, is het van belang dat de school maatregelen neemt voor verbetering.

Om te kunnen leren en jezelf goed te kunnen ontwikkelen, vinden we een veilige omgeving op de scholen heel belangrijk. We bereiden onze leerlingen niet alleen voor op de arbeidsmarkt van morgen, maar ook op het leven in de wereld van morgen met aandacht voor de omgeving en gemeenschapszin. We creëren een veilige omgeving waarin het kind zich kan ontwikkelen tot een volwaardige burger in de Nederlandse maatschappij. Plezier, veiligheid, en vertrouwen zijn nodig om tot leren en ontwikkelen te komen.

Onder het algemeen veiligheidsbeleid vallen enerzijds voorzieningen om de fysieke veiligheid te waarborgen en anderzijds maatregelen om leerlingen en personeel te beschermen tegen sociale onveiligheid.

- Iedere school heeft een preventiemedewerker. We nemen volgens de Arbowet een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) af. Gesignaleerde problemen komen in een plan van aanpak. Deze RI&E moet actueel zijn, wat betekent dat we deze jaarlijks evalueren en actualiseren.
- Alle scholen beschikken over een veiligheidsbeleid.
- Een onderdeel van de zorgplicht sociale veiligheid is dat scholen ieder jaar monitoren of de leerlingen zich veilig voelen op school. De scholen monitoren periodiek de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Wij monitoren de sociale veiligheid met het instrument: de Succes!Spiegel of WMK.
- Ieder jaar wordt de veiligheidsmonitor uitgevoerd onder leerlingen en om het jaar onder leerkrachten en ouders. Deze wordt gebruikt voor de evaluatie van het veiligheidsbeleid.
- Iedere school beschikt over een vertrouwenspersoon. We beschikken ook over een externe vertrouwenspersoon.

2.2 PERSONEEL & PROFESSIONALISERING

Inleiding

Het primaire proces is het belangrijkste wat er in een school plaatsvindt. Alle acties moeten dan ook afgestemd worden op het beter maken van het lesgeven in de klas. Dat houdt automatisch in dat de leerkracht in de klas de meest centrale persoon is; de aansturing vanuit directie en MT is daarbij cruciaal. Het bestuur heeft de functie om bovenstaande processen te faciliteren en te stimuleren.

Doelen en resultaten

Ons eigen opleidingsinstituut Markant Academie verzorgt en faciliteert vooral opleidingen die ertoe doen. Hoe worden wij elke dag een beetje beter? We hebben in het aanbod van onze academie een omslag gemaakt van individuele cursussen naar een aanbod dat meer schoolgericht is voor alle scholen binnen onze stichting EN meer gericht op de basisvaardigheden.

Reken en taalexerts

We spreiden het onderwijskundig leiderschap in de school om de onderwijskwaliteit en de basisvaardigheden te versterken. Zo maken we de organisatie minder kwetsbaar, versterken we het eigenaarschap van alle medewerkers en zijn we samen verantwoordelijk voor de kwaliteit. De reken-, taal- en gedragsexpert werkt vanuit een helicopterview, voorziet ontwikkelingen en reageert proactief met het doel om op school, als een team, samen te werken aan de gemeenschappelijke (verbeter)doelen. Binnen de scholing van taal wordt vanuit praktijkervaring en onderbouwde kennis praktische handvatten gegeven om scholen beredeneerd aan het begrijpend leesonderwijs te werken.

Voor de rekenexperts hebben we na de scholing van het doelgericht rekenonderwijs een netwerk ingericht. Samen leren doen wij door kennis en ervaringen uit te wisselen en te delen. We leren met en van elkaar en benutten elkaars talenten en sterke punten in een netwerk op stichtingsniveau.

Kindcentra

Samen met de kinderopvang organisatie in de school zijn we de samenwerking aangegaan en willen we de samenwerking verder ontwikkelen. Die ambitie vertalen we in de scholing van 2023 (en 2024) naar pedagogisch relevante thema's, de organisatiestructuur en de bedrijfsvoering.

Wij maken in deze ambities gebruik van de vier niveaus van Studulski en Valkenstijn (2006). De ambitieniveaus geven de mate van samenwerking duidelijk weer. De ambities vertalen we naar doelen en activiteiten in de jaarplannen.

Audits

De audits hebben zich in 2022 en 2023 gericht op het waarderingskader van de inspectie. Iedere school moet minimaal voldoen aan de basiskwaliteit. Een externe deskundige heeft met de kwaliteitsmedewerker alle scholen bezocht en feedback gegeven. De scholen die een ontwikkeling moesten doormaken zijn nogmaals bezocht. We hebben een goed beeld van wat goed gaat op de scholen en wat beter moet. De scholen zijn meegenomen in het waarderingskader en waaraan je moet voldoen voor basiskwaliteit en/of het uitstijgen boven de basiskwaliteit. De scholen zelf zijn aan de slag gegaan met een plan van aanpak waarbij een aantal scholen procesmatig begeleid en gemonitord wordt.

SBP

Met de directeuren hebben we in een 2-daagse het strategisch beleidsplan 2020-2024 tussentijds geëvalueerd en nieuwe doelen geformuleerd voor het strategisch beleid 2024-2028. Onze missie voor 2020-2024 was om het beste basisonderwijs te verzorgen van Breda. Tegelijkertijd worden de kwaliteitseisen vanuit inspectie ieder jaar aangepast en wordt de lat - terecht - steeds hoger gelegd. Uitstijgen boven de basiskwaliteit vraagt daarom om het formuleren en uitvoeren van eigen ambities. Voor sommige scholen was dit haalbaar, voor anderen niet.

Met elkaar zijn we daarom nogmaals de dialoog aangegaan over wat 'het beste' onderwijs nu precies voor ons betekent. In gesprekken met verschillende geledingen kwamen we tot de conclusie dat we alle kinderen 'Gewoon Goed Onderwijs' willen bieden en dat die formulering beter past bij onze stichtingen. We willen met elkaar blijven bepalen wat goed onderwijs inhoudt en hoe we dat kunnen bewerkstelligen.

In het nieuwe SBP willen we ons daarom vooral richten op goed onderwijs, waarbij op alle scholen minstens wordt voldaan aan een stevige basiskwaliteit. Aanvullende ambities formuleren we met visie en focus. Het nieuwe beleid vertalen we planmatig door naar de schoolplannen en de jaarplannen.

Coaches

Binnen de organisatie worden startende leerkrachten de eerste drie jaar begeleid door een coach. Coaches zijn werkzaam binnen onze stichting als leerkracht of intern begeleider. De coach heeft tot doel de startende leerkracht te begeleiden bij zijn/haar hulpvraag en te laten ontwikkelen tot leerkracht basis bekwaam. Naast de coaching vindt er voor de startende leerkrachten supervisie (1^e-jaars) en intervisie (2e en 3^e-jaars) plaats. Voor de coach vindt er 3x per jaar een intervisiemoment plaats om met elkaar af te stemmen, casuïstiek en werkwijzen te bespreken. Dit jaar hebben de coaches via de Markant Academie hun professionalisering en intervisie de coaching vaardigheden up to date gehouden.

Markantdag

Het welzijn van ons personeel blijft van groot belang, we willen een werkgever zijn waar mensen graag willen werken en ervaren dat zij belangrijk zijn. In dit kader mag de Markantdag niet ontbreken.

In 2023 werd deze dag een avond met muzikale omlijsting om de fusie per 1 januari 2023 te vieren met alle medewerkers van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en de medewerkers van Stichting Vrije School Breda.

Zaken in het afgelopen jaar met personele betekenis

Uitkeringen na ontslag

- Er zijn geen uitkeringskosten na ontslag in 2023.
- Het is niet altijd mogelijk om werkloosheidskosten te voorkomen. Bij een goed aannamebeleid en een gesprekkencyclus die op orde is, wordt zoveel mogelijk uitstroom in een uitkeringssituatie beperkt.

Aanpak werkdruk

De werkdrukmiddelen worden structureel door OC&W verstrekt aan de school en het team bepaalt hoe de middelen worden ingezet in het kader van werkdruk vermindering. De middelen worden integraal ter beschikking gesteld, er wordt niet afgeroomd voor bestuurlijke doelen etc. Het schoolteam heeft of krijgt kennis van de beschikbare middelen op de school en kunnen op basis daarvan een plan maken. Men moet natuurlijk wel rekening houden met de verplichtingen die aangegaan zijn in eerdere jaren. In 2023 zijn de werkdrukmiddelen alleen ingezet voor extra lesgevend personeel (om b.v. de klassen kleiner te maken), onderwijsassistenten (om extra hulp te geven in de klas en om taken weg te halen bij leerkrachten), vakleerkrachten (voor b.v. gym). De rol van de directeur (en het bestuur) is om te wijzen op verplichtingen en om toezicht te houden op "vreemde" bestedingen.

Tijdens de vergaderingen met de directeur is er door het bestuur op gewezen dat beperking van doelen en plannen in het jaarplan en de indeling van studiedagen, werkdruk vermindering kan optreden. Je kunt een studiedag helemaal volplannen, maar ook een deel vrijhouden voor de individuele leerkracht om zaken voor zijn klas te doen. Dat geldt ook voor een gedeelte van een teamvergadering. Verder is het belangrijk om aandacht te hebben voor de werkgroepen. Het is niet nodig om soms met 5-6 personen in een werkgroep zitting te hebben. Vertrouw op je collega en haar professionaliteit en laat het door 3 personen uitwerken en niet door 6 personen.

	2023
Budget Werkdrukmiddelen	61.853
Inzet:	
Personeel	61.853
Materieel	0
Professionalisering	0
Totaal	61.853

Strategisch personeelsbeleid

De belangrijkste uitdaging die verwoord is in ons Strategisch Beleidsplan is natuurlijk de ambitie om het beste primair onderwijs in Breda te geven. We monitoren jonge leerkrachten met behulp van een assessment en hebben b.v. de coaching voor al onze leerkrachten georganiseerd binnen de stichting. Daarnaast zijn we ook kritisch op het functioneren van onze huidige leerkrachten. In het verleden is hier te weinig op gemonitord, maar zeker ook niet op geacteerd. Die tijd hebben we nu achter ons gelaten en we durven nu ook afscheid te nemen van leerkrachten die niet goed functioneren c.q. geen teamplayers zijn.

Om de doelen te bereiken willen we onze mensen een goed inhoudelijk aanbod doen met betrekking tot hun professionalisering. Binnen de Markant Academie en daarbuiten volgen onze mensen vooral opleidingen die ertoe doen: vakinhoudelijke kennis opdoen en pedagogische vaardigheden gaan boven het zogenaamde "punniken met hindernis-cursussen".

De directeur is goed thuis in de wereld van de Vrije School, daardoor is zij in staat om via haar netwerk leerkrachten aan te trekken. Het lerarentekort is er dus wel, maar de Rudolf Steinerschool heeft er weinig last van.

Een ander belangrijk thema is het lerarentekort. De Stichting wil te boek staan als een aantrekkelijke werkgever. De werving en selectie is meer een gezamenlijke aanpak geworden in plaats van een school gebonden aanpak. Verder hebben we ingezet op een "blijje mobiliteit". Dat houdt in dat we zorgvuldiger kijken wat mensen willen en of er zich nieuwe kansen voordoen voor personeel. Zo kan het zijn dat een school een overcapaciteit heeft aan rekenspecialisten, maar dat een andere school juist behoefte heeft aan een dergelijke specialist gezien de fase van ontwikkeling. Op deze manier kunnen we komen tot een blijje match, verder zullen we altijd blijven sturen op mobiliteit bij groei en krimp. We hebben eerder een zogenaamde vlootscouw/talentscout bij al ons personeel afgenomen, deze wordt gebruikt bij onze mobiliteit en formatiebesprekingen in 2024.

2.3 HUISVESTING & FACILITAIRE ZAKEN

Per 1 januari 2015 heeft de coöperatieve Vereniging BreedSaan de verantwoordelijkheid van de onderwijs-huisvesting overgenomen. In onze ambitie om het beste onderwijs te geven in de stad is niet alleen de leerkracht een factor. Een goed uitgerust, opgeruimd gebouw dat aan de eisen van deze tijd voldoet maakt daar ook deel van uit.

BreedSaan heeft bijna de eerste periode van 8 jaar afgerond. Momenteel vinden er gesprekken plaats met de gemeente Breda over de doordecentralisatie over de tweede periode.

Op de lange termijn wenst het bestuur voor de school een gebouw dat voldoet aan de eisen van deze tijd inclusief duurzaamheid. Er zijn diverse werkzaamheden gepland voor de Vrije School Breda, in het begin van 2023 is er door de ALV een besluit genomen over de Rudolf Steiner School. De school is samen met het bestuur in voorbereiding op de levensduur verlengende renovatie, in de zomer van 2024 zal deze aanvangen.

Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

BreedSaan en de daarbij samenwerkende besturen zetten zich allemaal in voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen. In 2020 is de zogenaamde coöperatie uitgebreid met een samenwerking op het gebied van energie en duurzaamheid. Het collectief investeert op basis van solidariteit in

duurzaamheidsmaatregelen. Een ander aandachtspunt in 2024 zal het binnenklimaat worden, moeten we meer geld alloceren voor het binnenklimaat? De consequentie is dan dat er misschien een schilderbeurt later wordt uitgevoerd. Het binnenklimaat zal binnen bepaalde kaders in 2024 prioriteit krijgen, dat is namelijk van groot belang voor ons personeel en onze kinderen die vele uren in de school doorbrengen op een dag.

2.4 FINANCIIEEL BELEID

Doelen en resultaten

Het ultieme doel van Stichting Vrije School Breda is het voeren van een gezond financieel beleid, dat uiteindelijk gaat leiden tot een stabiele organisatie. Deze opdracht was voor 2023 minder makkelijk uitvoerbaar, doordat de NPO subsidie per 1 augustus 2023 is geëindigd.

NPO-middelen werden voor 2 jaar verstrekt, maar vanwege de aanhoudende pandemie in 2022 en het lerarentekort is de periode van besteding van deze middelen verlengd. Vanaf het tweede NPO-jaar (1 augustus 2022) zijn de bedragen per leerling verlaagd van 700 naar 500 euro per leerling. In de meerjarenbegroting voor de periode 2024 tot en met 2027 wordt dit al inzichtelijk gemaakt. Overigens kunnen de NPO-middelen tot 1 augustus 2025 ingezet c.q. verantwoord worden. Er is er voor gekozen om de nog niet ingezette NPO-subsidie uiterlijk december 2024 in te zetten en te verantwoorden. Niet alle beschikbare middelen zijn in 2023 ingezet, de NPO-middelen die nog niet verantwoord zijn op 31-12-2023 zijn in dit jaarverslag als bestemmingsreserve NPO zichtbaar. De extra subsidies zoals basisvaardigheden en handen in de klas, wegen niet op tegen het wegvallen van de NPO-baten. Het beleid zal met het hierboven gestelde doel niet veranderen, maar de valkuil waar we voor moeten waken is dat dit alles maar tijdelijk geld is. Dus de besteding zal behoedzaam moeten geschieden zonder langdurige verplichtingen aan te gaan. In 2023 is in het kader van NPO het volgende verantwoord:

NPO verantwoording

Interventies		Besteding Euro
A	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij de spijkere	
B	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkere	
C	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	602
D	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	
E	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning #	49.762
F	Faciliteiten en randvoorwaarden: Activiteiten die randvoorwaardelijk/ ondersteunend zijn voor interventies (A-E), ouderbetrokkenheid en digitale technologie	7.510
G	Overig: uitsluitend bedoeld voor dotaties aan voorzieningen voor transitievergoedingen, de voorziening verrekening uitkeringskosten en/of dotatie aan een bestemmingsreserve NPO	6.002
		63.875

De totale inzet van personeel en ondersteuning is 78% van de totale NPO bestedingen. Er is geen extern personeel (PNIL) ingehuurd, dit is derhalve 0%.

De NPO bestedingen zijn in de schoolbegroting opgenomen. De begroting is ter instemming voorgelegd aan de MR. De MR heeft inclusief de inzet van de NPO-middelen ingestemd met de begroting.

Een belangrijk doel was een beleidsrijke begroting voor 2023 verder vorm te geven. Hiervoor hadden we een Meerjaren Investerings Plan nodig. Op deze wijze zijn de materiële investeringen beter planbaar voor de Stichting. Vanzelfsprekend blijven we investeren in goede materialen op de gebieden ICT, meubilair, methodes. We hebben dat nodig om onze ambitie waar te maken, maar met de komst van beleidsrijke begrotingen kunnen we dit nu beter financieel managen. Daarnaast zijn er ook beleidsrijke plannen gemaakt voor o.a. externe audits ten behoeve van het inspectiebezoek en bijvoorbeeld voor zij-instromers.

Toekomstige ontwikkelingen

In samenhang met het Meerjaren Investerings Plan zal periodiek een opschoning van de activa plaatsvinden, dit geeft meer inzicht in wat we hebben en wat we in de toekomst moeten vervangen c.q. vernieuwen. In 2024 wordt de Rudolf Steinerschool meegenomen in de opschoning van de activa.

Per 1 januari 2023 is de vereenvoudiging ingetreden met betrekking tot de bekostiging van het primair onderwijs. De eerste teldatum volgens de nieuwe systematiek is op 1 februari 2022. Deze teldatum was bepalend voor de bekostiging in het boekjaar 2023.

Opstellen begroting

Bij het opstellen van de begroting gaan we uit van de kaderbrief. Deze kaderbrief is besproken binnen de werkgroep financiën en wordt ook besproken in het directeurenoverleg en bij de auditcommissie van de RvT. De auditcommissie van de RvT toetst de uitgangspunten van de kaderbrief aan het meerjarenbeleidsplan. In de RvT wordt vanzelfsprekend de kaderbrief ook besproken. Daarna gaat de begrotingsprocedure lopen conform hetgeen is afgesproken binnen de kaderbrief. De conceptbegroting wordt op het kantoor voorbereid en daarna wordt deze met elke directeur besproken. Naar aanleiding van deze bespreking wordt de conceptbegroting aangepast en uiteindelijk vastgesteld door het CvB. De laatste fase van het begrotingsproces is het samenvoegen van alle schoolbegrotingen plus de bovenschoolse begroting. Deze totale begroting wordt besproken in de auditcommissie en ten slotte vastgesteld door de RvT.

Treasury

Stichting Vrije School Breda hanteert een [Treasurystatuut](#) dat mede gebaseerd is op de regeling belenen en beleggen van het Ministerie van OC&W. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders het financierings- en beleggingsbeleid is ingericht. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen in overeenstemming met hun bestemming worden besteed. Stichting Vrije School Breda heeft een defensief financieel beleid gevoerd. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen.

Allocatie van middelen

De Rudolf Steiner School is een eenpitter, allocatie van middelen is niet van toepassing. Er worden wel gemeenschappelijk kosten gemaakt met Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam. Deze kosten worden binnen het jaar verrekend.

Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters schoolleiders

Per 1 augustus 2021 is de regeling Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiding van kracht. Hierover is met de (G)MR afgesteld dat de middelen hiervan worden besteed aan instrumenten die al langere tijd ingezet worden in onze organisatie en die bijdragen aan de professionele ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid van onze schoolleiders. Te weten: (na)scholing, coaching trajecten, tweedaagse Directieboard & studiedagen van onze schoolleiders.

2.5 INTERNE RISICOBEBEERSINGS- EN CONTROLE-SYSTEMEN

CvB en toezichthouders van de stichting hechten eraan om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken.

Het college van bestuur presenteert jaarlijks een meerjarenbegroting, jaarverslag en een bestuursformatieplan. Met behulp van rapportages (MARAP) worden de financiële ontwikkelingen, zowel in het lopende boekjaar als in een meerjarenperspectief (voor zover mogelijk) driemaal per jaar gepresenteerd en besproken met individuele directeurs (in het kader van periodiek schoolbezoek), de auditcommissie van de Raad van Toezicht en in de vergadering van de Raad van Toezicht. In de rapportages wordt naast de financiële realisatie ook een prognose getoond naar het eind van het kalenderjaar. Afwijkingen van de begroting kunnen worden beoordeeld en er kan (indien mogelijk) tijdig bijgestuurd worden. Ook ziekteverzuimcijfers, ontwikkelingen in leerlingenaantallen in het personeelsbestand worden hierbij betrokken.

Vanaf 2019 is toch een aantal aanpassingen gedaan. Het CvB en de stafmedewerker Financiën ontvangen nu na de verwerking van facturen in Spendcloud ter fiattering de betaaloverzichten. Deze worden gecontroleerd, getoetst aan de begroting en daarna gefiatteerd. Ook de salarisbetalingen worden vooraf ter fiattering voorgelegd aan het CvB en de stafmedewerker Financiën. Het vier ogen principe is hierbij

leidend. Voorgestelde uitgaven worden door de stafmedewerker Personeel en het College van Bestuur getoetst aan de begroting. Ook benoemingen van personeelsleden worden getoetst aan de personele begroting. Via workflows in Afas Insite vinden op verschillende niveaus controles plaats. Deze controles zijn ingericht middels workflows in het personeelssysteem Afas Insite..

Daarnaast is in de administratieve organisatie, kaderbrief en managementcontract een controle systeem ingericht. De afspraken met het administratiekantoor maken hier onderdeel van uit en zijn duidelijk vastgelegd. Het vier ogen principe is hierbij een rode draad.

Door de tussentijdse monitoring is de kans op onverwachte financiële ontwikkelingen en niet geaccordeerde uitgaven geminimaliseerd. We zijn in de gelegenheid indien nodig tijdig bij te sturen en zijn in control.

Met de 4 maandelijks Marap wordt ook steeds de werking van de risicobeheersing geëvalueerd, wordt beoordeeld welk effect de risicobeheersing heeft gehad en of tot bijstelling van procedures en inschatting van risico's overgegaan dien te worden. In 2023 zijn geen bijstellingen nodig geweest. In 2024 zal ook de financiële zelfevaluatie worden afgenomen.

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten gebruikt het bestuur in haar financieel beleid onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat er voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer. Voor de vaststelling van de hoogte van deze buffer is gebruik gemaakt van de gewenste verhouding tussen eigen vermogen minus materiële vaste activa ten opzichte van het eigen vermogen.

Bovenstaande werkwijze wordt jaarlijks opnieuw beoordeeld. In de afgelopen jaren heeft deze werkwijze naar behoren gefunctioneerd.

Onderdeel van risicomanagement is het identificeren van risico's in de vorm van een risicoanalyse. Bij het financieel 'in control' zijn is aandacht voor risico's, het kwantificeren ervan en het benoemen van beheersingsmaatregelen een essentieel onderdeel.

Er is een risicoanalyse opgesteld. Risicobeheersing is geïntegreerd in de hele planning & controlcyclus. Alle risicogroepen zoals benoemd door de Commissie Don zijn opgenomen in de risicoanalyse. De risico's in de risicoanalyse zijn gekwantificeerd. De beheersingsmaatregelen om de risico te verminderen of te verzekeren zijn opgenomen in de risicoanalyse. De benodigde financiële buffer is berekend. De risico's in de risicoanalyse zijn onderbouwd. Niet uit alle lagen van de organisatie zijn leden betrokken geweest bij de totstandkoming van de risicoanalyse.

In 2023 is de risicoanalyse geüpdatet en beoordeeld of bovenstaande werkwijze nog steeds goed functioneert. Bovenstaande werkwijze wordt jaarlijks opnieuw beoordeeld. In de afgelopen jaren heeft deze werkwijze naar behoren gefunctioneerd en is geen aanpassing van het P.&C. cyclus noodzakelijk.

Aan de hand van deze risicoanalyse en met behulp van input van het CvB, een aantal directeuren, de stafmedewerker Personeel en Financiën en de leden van de auditcommissie van de Raad van Toezicht hebben we eerder de volgende 7 belangrijkste risicogroepen geformuleerd:

1. Krimp leerlingaantal
2. Financiële continuïteit
3. Concurrentiepositie en imago
4. Onderwijskwaliteit
5. Kwaliteit teams en leiding
6. Gewichtenregeling
7. Contracten

Hieronder wordt op elk van de risicogroepen nader ingegaan.

Allereerst wordt echter opgemerkt dat Stichting Vrije School Breda de afgelopen jaren een streng financieel beleid heeft gevoerd om de structurele uitgaven in overeenstemming te brengen met de structurele inkomsten. Dat heeft tot een aantal ombuigingen in de structurele formatie geleid. Deze maatregelen hebben effect gehad. De Inspectie van het Onderwijs heeft in het kader van het onderzoek Bestuur Gericht Toezicht vastgesteld dat de financiële continuïteit 'voldoende' is. Er zijn geen signalen

vastgesteld die wijzen op een mogelijk financieel risico voor de continuïteit van het onderwijs op de korte of middellange termijn.

Risicogroep 1 Ontwikkeling leerlingenaantal

Het aantal leerlingen op niveau van de stichting is al jaren redelijk stabiel, het laatste jaar laat een lichte stijging zien. In de Meerjaren Begroting over de periode 2024-2027 is voldoende natuurlijk verloop voorzien om eventuele tegenvallers op te vangen. In de komende jaren wordt een stijging van leerlingenaantal verwacht.

Risicogroep 2 Financiële continuïteit

Het bestuur is verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing dat financiële risico's tijdig worden onderkend; ook moet de continuïteit van het onderwijs binnen Stichting Vrije School gewaarborgd zijn.

Risicogroep 3 Concurrentiepositie en imago.

Stichting Vrije School Breda is gestegen qua leerlingaantal. Dit is geen trend in Breda, maar wel een trend in de wereld van Vrije Scholen. We verwachten dan ook dat de leerlingaantallen na 2024 nog verder gaan stijgen. Tevens worden er regelmatig tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd zodat het imago bij kinderen en hun ouders wordt gemonitord.

Risicogroep 4 Onderwijskwaliteit

Zoals aangegeven in paragraaf 5.2 wordt ten aanzien van kwaliteitszorg een actief beleid gevoerd in ons streven om het beste onderwijs in de stad Breda te realiseren. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan deze risicogroep.

Risicogroep 5 Kwaliteit teams en leiding

Waar nodig wordt extra geïnvesteerd in persoonlijke en schoolontwikkeling. Onze externe HRM-adviseur spart regelmatig met de directeur en de bestuurder om dossiers onder de aandacht te brengen. De gesprekkencyclus is een vaste waarde binnen ons personeelsbeleid.

Risicogroep 6 Gewichtenregeling

Deze regeling is niet van toepassing op de Vrije School, de vastgestelde regeling door CBS wordt elk jaar berekend, tot op heden is de stichting hiervoor nog niet in aanmerking gekomen.

Risicogroep 7 Contracten

Het komt voor dat de beëindiging van contracten niet tijdig plaatsvindt. Dat kan tot een financieel risico leiden. Door het contract management te verbeteren zal het financieel risico beperkt kunnen worden.

De hierboven beschreven interne risicobeheersings- en controlesystemen hebben gezorgd voor het uitsluiten van bepaalde risico's en het in kaart brengen van andere risico's. Het gaat dan met name om financieel gerelateerde risico's die blijken uit de meerjarenbegroting. Deze risico's zijn als volgt om te slaan:

Risicoanalyse Vrije School

Risico		Max. Effect	Kans van optreden	Financieel risico
Ontwikkeling leerlingenaantal	-/- 25 lln	€ 150.000	25%	€ 37.500
Financiële continuïteit		€ 100.000	25%	€ 25.000
Concurrentiepositie en Imago	Demografische ontwikkelingen			€ 10.000
Onderwijskwaliteit	1 fte (zorgdossiers)	1 * € 100.000	25%	€ 25.000
Kwaliteit teams en leiding		€ 50.000	50%	€ 25.000
Gewichtenregeling	n.v.t.			
Contracten		50.000	50%	€ 25.000
Totaal				€ 147.500

Afboeken vordering OCW 2022

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen

in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/23. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor Stichting Vrije School neer op € 69.000 euro, dat per ultimo 2022 daadwerkelijk te weinig is ontvangen van OCW als ze daadwerkelijk 41,67% van de bekostiging had overgemaakt i.p.v. de toegekende 34,55%. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts "een boekhoud-technische correctie is, aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging". De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties. Er is minder budget ter beschikking voor personeel, personeel-gerelateerde of materiële doelen.

Vandaar dat Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 220 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog. Een uitspraak wordt verwacht in de eerste helft van 2024.

3. Verantwoording van de financiën

3.1 ONTWIKKELINGEN IN MEERJARIG PERSPECTIEF

Leerlingen

Aantal FTE	Realisatie		Begroting			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal leerlingen	225	234	234	240	245	250

FTE

Aantal FTE	Realisatie		Begroting			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bestuur / Management	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Onderwijzend personeel	13,7	13,9	12,8	12,4	11,8	11,7
Ondersteunend personeel	1,4	2,2	2,6	2,4	2,2	2,2
Totaal	15,9	17,0	16,2	15,7	14,8	14,7

Als je kijkt in meerjarenperspectief, nemen de leerlingaantallen toe gedurende de jaren. De Vrije School heeft een regionale functie en heeft geen last van wijk invloeden. De aantal fte's blijft stabiel. De groei in de leerlingen zorgt er nog niet voor dat er extra bezetting nodig is.

Factoren die ontwikkelingen fte's beïnvloeden

Bij opmaak van de begroting voor 2023 was de NPO subsidie voor de periode tot en met juli 2023 duidelijk. Het totaal begrote aantal fte's voor 2023 was 15,4 fte. De realisatie in 2023 was met 17 fte iets hoger (verschil van 1,6 fte). In 2024 daalt het aantal fte's ietwat naar 16,2 fte met vervolgens 14,7 fte in 2027. Ongeveer 0,64 fte heeft betrekking op de inzet op NPO middelen. Aan vervangingen is in 2023 gemiddeld 0,60 fte ingezet.

Gemiddelde fte bezetting 2023	FTE's
Nationaal Programma onderwijs (NPO)	0,64
	0,64

3.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Onderstaand overzicht geeft de exploitatie weer over 2023 van de Vrije School.

	2022	Begroting 2023	Realisatie 2023	2024	2025	2026	2027	Vershil t.o.v. begroting	Vershil t.o.v. vorig jaar
BATEN									
Rijksbijdragen	1.596.621	1.605.030	1.673.407	1.700.823	1.672.893	1.711.482	1.743.640	68.377	76.786
Overige overheidsbijdragen en subsidies	150	0	687	0	0	0	0	687	537
Overige baten	78.377	68.500	98.457	78.250	74.400	88.100	88.100	29.957	20.080
TOTAAL BATEN	1.675.148	1.673.530	1.772.551	1.779.073	1.747.293	1.799.582	1.831.740	99.021	97.403
LASTEN									
Personeelslasten	1.365.276	1.418.503	1.506.859	1.528.726	1.497.741	1.460.011	1.473.212	-88.356	-141.583
Afschrijvingen	26.123	27.274	28.678	29.159	28.442	28.048	24.769	-1.404	-2.555
Huisvestingslasten	115.657	116.750	145.494	144.375	139.375	136.875	136.875	-28.744	-29.837
Overige lasten	153.924	109.425	141.401	117.003	117.003	117.003	117.003	-31.976	12.523
TOTAAL LASTEN	1.660.980	1.671.952	1.822.432	1.819.263	1.782.561	1.741.937	1.751.859	-150.480	-161.452
SALDO									
Saldo baten en lasten	14.168	1.578	-49.881	-40.190	-35.268	57.645	79.881	-51.459	-64.049
Saldo financiële baten en lasten	-702	-550	1.238	-550	-550	-550	-550	-550	1.940
TOTAAL RESULTAAT	13.466	1.028	-48.643	-40.740	-35.818	57.095	79.331	-52.009	-62.109

De verklaring voor de belangrijkste verschillen tussen het resultaat in het verslagjaar en de begroting en het verslagjaar en het vorig kalenderjaar

Het resultaat in 2023 komt uit op een negatief saldo van € 48.643, begroot was een positief resultaat van € 1.028, een negatief verschil dus van € 52.009. In 2022 was er een positief resultaat behaald van € 13.466. In 2022 ligt het resultaat dus € 62.109 hoger. Hieronder worden de belangrijkste verschillen benoemd.

In verslagjaar 2023 is sprake van belangrijke effecten die een weerslag hebben op de baten en lasten. De belangrijkste punten zijn hieronder opgesomd.

- **Onderhandelaarsakkoord cao PO 2023**
In het najaar van 2023 is er een cao-akkoord bereikt voor 2023-2024. Met de nieuwe cao hebben de medewerkers in het primair onderwijs een loonstijging van 10% gekregen vanaf 1 juli 2023. Daarnaast kregen medewerkers in november 2023 een eenmalige uitkering. De nieuwe cao-PO loopt van 1 mei 2023 tot en met september 2024. Voor deze verhoging van de salarislaster is in september met terugwerkende kracht een structurele verhoging van de personele bekostiging ontvangen.
- **Bijstelling bekostiging 2023/ prijscompensatie**
Begin oktober is de definitieve bekostiging over 2023 vastgesteld. In de definitieve regeling bekostiging 2023 is de loonbijstelling 2023, de indexatie van het loongevoelig deel van de bekostiging verwerkt. Dat is de belangrijkste aanpassing ten opzichte van de eerste regeling bekostiging 2023. In die regeling was al de prijsbijstelling 2023 (indexatie prijsgevoelig deel van de bekostiging) verwerkt. Door de loon- en prijsbijstelling 2023 zijn de bekostigingsbedragen toegenomen met 6,4%, ten opzichte van die van kalenderjaar 2022. Ten opzichte van de eerste en voorlopige regeling bekostiging 2023, zijn de definitieve bekostigingsbedragen voor 2023 gestegen met 5%.
- **Nationaal Programma Onderwijs (NPO) bestedingstermijn**
Dit programma met de doelen en de inzet van middelen is eerder in het verslag beschreven. De NPO middelen mogen worden besteed t/m juli 2025. De mogelijkheid van het langer uitsmeren van deze NPO

besteding heeft effect op de realisatie van de lasten voor 2023. Scholen maken hier graag gebruik van. Enerzijds is er sprake van schaarste op de arbeidsmarkt en anderzijds geeft dat extra (formatieve) ruimte voor tot en met schooljaar 2024-2025. Hierdoor lopen de baten en lasten scheef (baten liepen t/m juli 2023 en de lasten kunnen nog worden uitgesmeerd).

- **Prijsstijgingen 2023**
Door landelijke en wereldwijde ontwikkelingen, zoals de nasleep van de pandemie en de oorlog in Oekraïne, ontstaan in toenemende mate tekorten aan materialen en personeel. Nederland wordt in 2023 nog altijd geconfronteerd met prijsstijgingen. De lasten stijgen over de hele linie in het verslagjaar. Dat in de nabije toekomst keuzes gemaakt moeten worden om deze (nuts)kosten te beperken of om meer of versneld te gaan investeren in verduurzaming, lijkt onvermijdelijk. De prijsstijgingen hebben ook effect op investeringen.

Baten ten opzichte van de begroting en realisatie voorgaand jaar

De totale baten in 2023 bedroegen € 1.772.551,- en zijn daarmee € 99.021,- hoger dan de begrote baten van 2023. Dit komt neer op 5,9%. In 2022 waren de totale baten € 1.675.148,-, het verschil (€ 97.403,-) met 2022 is 5,8%.

De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- In 2023 is aan Rijksbijdragen OCW € 1.673.407,- ontvangen ten opzichte het begrote bedrag van € 1.605.030,-, wat neerkomt op € 68.377,- (4,3%) verschil. De voornaamste verklaringen voor dit verschil zit in de overige subsidies OCW.
 - De reguliere bekostiging PO is € 38.887 hoger dan de begroting. Het verschil met 2022 is € 157.041. Beiden veroorzaakt door de bijstelling in de bekostiging. In de begroting 2023 was al rekening gehouden met een indexatie van 2% op de rijksbijdragen.
 - Er is in 2023 € 76.640 minder aan baten ontvangen voor NPO, vergeleken met 2022, omdat de NPO middelen in 2023 nog maar voor 7 maanden gelden.
 - Er is € 18.576 meer ontvangen aan overige subsidies OCW. Dit zit met name in de subsidieregeling zij-instroom. Vergeleken met 2022 is er € 12.774 meer ontvangen.
 - De doorbetalingen Rijksbijdragen SWV zijn € 10.914,- hoger uitgevallen dan begroot. Vergeleken met 2022 is € 16.389,- minder ontvangen.
- De overige baten zijn in 2023 € 29.957 hoger vergeleken met de begroting 2023 en € 20.080 hoger dan de realisatie 2022. Dit zit met name in de baten voor verhuur onroerende zaken en de overige baten.

Lasten ten opzichte van de begroting en realisatie voorgaand jaar

De totale lasten in 2023 bedroegen € 1.822.432,- en zijn daarmee € 150.480,- hoger dan de begrote lasten van 2023. Dit komt neer op 9%. In 2022 waren de totale lasten € 1.660.980,-, het verschil (€ 161.452,-) met 2022 is 9,7%.

De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- De gerealiseerde personeelslasten (€ 1.506.859,-) overschreed de begroting 2023 met € 88.356,-; dit komt met name door:
 - Lonen en salarissen zijn € 104.206,- hoger dan begroot. De realisatie in 2023 is € 148.419,- hoger dan de realisatie in 2022. Het verschil tussen de realisatie 2023 en de begroting is met name te verklaren door de eerder vermelde loonstijging conform onderhandelaarsakkoord 2023 CAO PO. Als je gaat kijken naar het aantal fte's is er 16,96 fte gerealiseerd in 2023, 0,86 fte meer dan er begroot is.
 - De overige personele lasten zijn met € 110.329,- zo'n € 56.619,- hoger dan begroot. De belangrijkste oorzaken voor dit verschil zijn de hogere kosten voor personeel niet in loondienst (€ 38.381,-).
 - De uitkeringen zijn € 72.469,-, hier was niets voor begroot.
- De afschrijvingen zijn nagenoeg gelijk aan de begroting 2023. Binnen deze kosten zijn geen significante verschillen te zien.
- De huisvestingslasten zijn € 28.744 hoger dan de begroting 2023 en € 29.837 hoger dan de realisatie 2022. In beide gevallen zit het verschil met name in de kosten voor BreedSaan, die zijn in 2023 hoger uitgevallen.
- De overige lasten zijn € 31.976 hoger in 2023 vergeleken met de begroting. Vergeleken met 2022 zijn ze nagenoeg gelijk. Het verschil met de begroting zit met name in de activiteiten ouderbijdragen en de leermiddelen, die hoger zijn uitgevallen.

3.3 TOELICHTING OP DE ONTWIKKELINGEN IN DE MEERJARENBEGROTING

	2022	Begroting 2023	Realisatie 2023	2024	2025	2026	2027	Verschil t.o.v. begroting	Verschil t.o.v. vorig jaar
TOTAAL RESULTAAT	13.466	1.028	-48.643	-40.740	-35.818	57.095	79.331	-52.009	-62.109

Het begrote resultaat voor 2024 is € 40.739 negatief. Zonder extra maatregelen zal het resultaat in 2025 € 35.818 negatief bedragen, in 2026 een positief resultaat van € 57.095, in 2027 een positief resultaat van € 79.330 en in 2028 een positief resultaat van € 137.759.

In de meerjarenbegroting van 2023 werd voor 2024 nog een tekort van € 4.255 verwacht. De belangrijkste oorzaken van de toename van het negatieve resultaat in de begroting van 2024 is:

- Aanpassing van de salarissen voor het onderwijspersoneel op grond van de nieuwe CAO PO 2023-2024 met ca. 10% vanaf 1 juli 2023.
- Aanpassing van de reguliere bekostiging met 5,12%. In de begroting was op advies van de PO-raad al rekening gehouden 2%. De reguliere bekostiging voor 2024 is voorsnog gelijk aan de parameters van 2023. In de bekostiging is voor 2024 alvast rekening gehouden met een aanpassing van de bekostiging van 3,93%. Per saldo is dit ca. 7% ten opzichte van een loonkostenstijging van 10%.
- De overige baten vanuit het samenwerkingsverband

De verklaring van de grootste verschillen zijn in hoofdlijnen:

- Achterblijven bekostiging (3%) t.o.v. CAO € 45.500
- Bijstelling groeiformatie € 30.000

De inzet van zij-instromers is bij de Vrije School € 45.000. Het is toegestaan dat indien een zij-instromer wordt opgeleid binnen de school een overschrijding kan plaats vinden op de begroting.

Nog niet verwerkt is het onbetaald verlof van 2 medewerkers en de vervangingskosten (al dan niet gedeeltelijk). Het betreft hier € 32.000. De vervanging hiervan wordt mogelijk niet of slechts deels ingevuld. Indien een school een negatieve begroting heeft dan wordt er een taakstelling opgenomen voor dat jaar of meerdere jaren. In de meerjarenbegroting is er al rekening gehouden met pensionering van personeelsleden.

Staat van baten en lasten

Baten

Rijksbijdragen

De totale verwachte Rijksbijdragen voor 2024 zijn € 1.700.823. In 2025 nemen deze ietwat af, waarnaar de baten ieder jaar weer gaan stijgen. Ten opzichte van 2024 is in 2025 en verder voorzichtigheidshalve minder bekostiging opgenomen voor groeibekostiging. Door de geraamde stijging van het aantal leerlingen neemt de reguliere bekostiging wel toe. De Rijksbijdragen bestaan uit de Rijksbijdragen OC&W, de overige subsidies OC&W en de ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV.

De Rijksbijdragen OC&W zijn gebaseerd op de laatst bekende parameters van DUO (3 oktober 2023) en op onderstaande leerlingaantallen. De 1 februari telling 2023 vormt de basis voor de toepassing van rijksbijdrage kalenderjaar 2024, enzovoort. In de prognose (zie paragraaf 3.1) valt op dat er een stijging te zien is in de komende jaren.

Verwacht wordt dat het aantal leerlingen toeneemt. Deze trend is al enkel jaren zichtbaar. De Vrije School vervult een regionale functie vervult. De groeiende trend zal naar verwachting zo blijven. In de Rijksbijdragen OC&W is deze lijn ook te zien in de vereenvoudiging bekostiging. Met een hoger aantal leerlingen komen immers meer baten binnen en andersom.

In de begroting 2024 is rekening gehouden met extra middelen voor groeiformatie. Deze middelen worden toegekend indien het aantal leerlingen t.o.v. 1 februari 2023 ten minste met 4% toeneemt. Uitgaande van de prognoses in het voorjaar levert dit voorlopig een extra bekostiging op van € 40.000.

Vanaf 2025 is dit bedrag verlaagd en is er ieder jaar € 12.000 opgenomen (dit is een voorzichtige inschatting).

De bekostiging professionalisering en begeleiding startende schoolleiders is doorgetrokken in de begroting. Deze middelen komen structureel terug, maar er is nog niet bekend hoe deze worden ingevuld. Voor nu zijn ze dus meegenomen onder deze noemer.

De overige subsidies OCW in 2023 bestaan uit de middelen voor de lichte en zware ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband. De doorbetalingen Rijksbijdragen SWV bestaan uit de lichte- en de zware ondersteuning. Voor de lichte ondersteuning wordt uitgegaan van € 140,- per leerling. De zware ondersteuning geldt voor specifieke leerlingen. Deze zijn dan ook afgeleid uit de vooraangekondigde beschikkingen. In 2024 gaat het om € 10.000. De Vrije School ontvangt net als de andere scholen middelen voor lichte ondersteuning, deze worden ingezet voor extra ondersteuning en de zorgstructuur. Het verwijzingspercentage ligt iets boven het gemiddelde. De doelmatigheid van deze middelen kan dus beter, daar zal in het komend jaar aandacht voor zijn. De zware middelen worden ingezet voor een beperkt aantal kinderen, deze doelmatig ingezette middelen leiden ertoe dat het verwijzingspercentage rond het gemiddelde ligt.

Overige overheidsbijdragen en subsidies

Voor overige overheidsbijdragen en subsidies is niets opgenomen. De Vrije School komt niet in aanmerking voor gemeentelijk subsidies zoals schakelklassen c.q. middelen zachte landing.

Overige baten

De overige baten van € 78.250 voor 2024 bestaan uit de huuropbrengsten en ouderbijdragen. De huuropbrengsten betreffen voornamelijk Het Kristalkind (BSO). De ouderbijdragen bedragen € 60.000. Deze middelen worden aangewend door de Vrije School om het concept van het Vrije Schoolonderwijs verder vorm te geven. Naast de speciale leermiddelen die op de school gebruikt worden, worden hier ook de jaarfeesten, uitstapjes, schoolreisjes en het kamp van betaald. Ook tuinbouw, de lessen euritmie, handwerken en houtbewerking worden hieruit bekostigd. De uitgaven hiervan komen dus deels terug in personele en materiele lasten. Jaarlijks wordt over de besteding aan de ouders hierover gerapporteerd. In 2025 worden de huurbaten ietwat lager vanwege de tijdelijke verhuizing naar een ander gebouw. Vanaf 2026 is weer ieder jaar een bedrag opgenomen van € 23.100 voor de huurbaten en blijven de overig baten ook gelijk aan € 88.100.

Lasten

Personeelslasten

De totale personeelslasten voor 2024 zijn begroot voor een bedrag van € 1.528.726. De lonen en salarissen voor 2024 zijn begroot op een bedrag van € 1.444.676. De lonen en salarissen zijn gebaseerd op de fte's conform paragraaf 3.1.

De loonkosten in 2025 en 2026 dalen heel licht t.o.v. 2024, omdat het aantal FTE's daalt. Vervolgens blijven de aantal fte's ongeveer gelijk en blijven ook de lonen en salarissen gelijk, met in 2028 weer een lichte daling.

Voor het bekostigen van de vervanging van zieke werknemers is geen budget opgenomen, omdat de Vrije School nog steeds verzekerd is bij het vervangingsfonds. Het premiepercentage voor het Vervangingsfonds daalt van 6,00% in 2023 naar 4,50% in 2024. Deze premie maakt onderdeel uit van de salarislasteren.

Tot slot is er voor 2024 t/m 2028 een bedrag van € 40.000 toegevoegd in verband met de doorbelasting van het bovenschools personeel naar de Rudolf Steiner.

De overige personeelslasten van € 84.049 in 2024 omvat begrotingsposten zoals inhuur externen, WKR kosten zoals arbodienst en nascholing en overige personele uitgaven. De overige personeelslasten blijven vanaf 2025 tot en met 2028 gehandhaafd op dit bedrag, op de inhuur externen na. Deze daalt in 2025 met € 16.500.

Afschrijvingen

De totale afschrijvingslasten voor 2024 van ongeveer € 29.159 en voor 2025 t/m 2028 zijn begroot o.b.v. de huidige investeringen t/m heden. Als je gaat kijken over 2026 t/m 2028 is er nauwelijks iets meegenomen aan investeringen. Ook met de negatieve resultaten in gedachte, is ervoor gekozen om nieuwe investeringen vooralsnog te beperken. Bij de besprekingen voor de begroting 2025 zal dan beoordeeld worden welke investering noodzakelijk zijn in hun gerenoveerde schoolgebouw. Voor de periode 2024 t/m 2028 is onderstaande begroot.

	Begroting 2023	Realisatie 2023	2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
ICT	€ 16.795	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Inventaris	€ 16.200	€ 48.036	€ 1.500	€ 75.000	€ -	€ -
OLP	€ 5.000	€ -	€ 15.000	€ -	€ -	€ -
Gebouwen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 37.995	€ 48.036	€ 16.500	€ 75.000	€ -	€ -

Het uitstellen of laten vervallen van geplande investeringen heeft een positief effect op het resultaat.

Huisvestingslasten

De totale huisvestingslasten zijn voor 2024 begroot op € 144.375 en bestaan uit huurlasten, onderhoud waaronder de doorbelasting van BreedSaam, energie en water, schoonmaak, publiekrechtelijke heffingen en overige huisvestingslasten (o.a. tuinonderhoud, beveiliging gebouw en overige huisvestingslasten). bestaan uit verzekeringen, onderhoud, energie en water, schoonmaak, publiekrechtelijke heffingen en overige huisvestingslasten (o.a. tuinonderhoud, beveiliging gebouw en overige huisvestingslasten). Voor de periode 2025 t/m 2028 dalen de huisvestingslasten met ongeveer € 5.000.

Overige lasten

De totale overige lasten zijn voor 2024 t/m 2028 begroot voor een bedrag van ongeveer € 117.003 per kalenderjaar. De overige lasten bestaan uit verschillende categorieën.

De administratie- en beheerslasten zijn gebaseerd op ervaringscijfers vanuit het verleden en de verwachting is dan ook dat deze voor 2024 t/m 2028 uitkomen op ongeveer € 50.278.

De inventaris- apparatuur en leermiddelen zullen voor 2024 t/m 2028 jaarlijks uitkomen op € 48.750.

De overige lasten zijn voor 2024 t/m 2028 begroot op € 17.975. De overige posten bestaan o.a. uit culturele vorming, MR/OR, PR/communicatie en overige uitgaven.

3.4 BALANS IN MEERJARIG PERSPECTIEF

Op basis van de begroting 2024 t/m 2028, is onderstaande balans opgesteld. Ook is hier 2023 in meegenomen, op basis van de laatste prognose 2023.

	Realisatie	Prognose	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2022	2023	2023	2024	2025	2026	2027
ACTIVA							
VASTE ACITVA							
Immateriële vaste activa	2	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	196.959	216.500	216.319	203.841	250.399	222.351	197.581
Totaal vaste activa	196.961	216.500	216.319	203.841	250.399	222.351	197.581
VLOTTENDE ACTIVA							
Vorderingen	8.311	8.311	14.766	8.311	8.311	8.311	8.311
Liquide middelen	347.998	289.104	319.624	261.024	178.647	263.791	367.891
Totaal vlottende activa	356.309	297.415	334.390	269.335	186.958	272.102	376.202
TOTAAL ACTIVA	553.270	513.915	550.709	473.176	437.357	494.453	573.783
PASSIVA							
EIGEN VERMOGEN							
Algemene reserve	376.385	353.785	327.742	313.046	277.227	334.323	413.653
Bestemmingsreserves	0	0	0	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen	376.385	353.785	327.742	313.046	277.227	334.323	413.653
VOORZIENINGEN	6.416	6.416	8.283	6.416	6.416	6.416	6.416
KORTLOPENDE SCHULDEN	170.469	153.714	214.684	153.714	153.714	153.714	153.714
TOTAAL PASSIVA	553.270	513.915	550.709	473.176	437.357	494.453	573.783

Verschil realisatie 2023 met realisatie 2022

Activa

- De materiële vaste activa zijn in 2023 toegenomen met € 19.360,- tot een waarde van € 216.319,-. In 2022 was deze waarde € 196.959,-. Met name de investeringen in inventaris en apparatuur liggen aan deze stijging ten grondslag.
- De vlottende activa zijn gedaald € 29.919,- naar € 334.390,-. Dit komt grotendeels door een afname van de liquide middelen.

Passiva

- Het eigen vermogen is in 2023 afgenomen ten opzichte van 2022. Deze daling is te verklaren vanuit het negatieve resultaat van € 48.643,- in 2023.
- De kortlopende schulden zijn met € 44.215,- toegenomen ten opzichte van 2022. Deze toename wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het saldo overlopende passiva.

Toelichting op de ontwikkelingen in de meerjarenbalans

Activa

De materiële vaste activa is gebaseerd op de huidige activastaat en de geplande investeringen de komende jaren. De verwachting is dat de materiële vaste activa in 2025 gaat toenemen en vanaf 2026 weer gaat afnemen. De vorderingen zijn gebaseerd op de stand van 31 december 2022. De liquide middelen dalen in 2024 en 2025 waarnaar ze vervolgens weer gaan stijgen, vanwege de daling in de materiële vaste activa.

Passiva

Het eigen vermogen neemt in 2024 en 2025 af waarnaar het in 2026 weer gaat stijgen. Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve. De voorziening bestaan uit de voorziening jubilea. De stand van de voorzieningen is aangehouden conform 2022. Hetzelfde geldt voor de kortlopende schulden.

3.5 Financiële positie

Kengetallen

Kengetal	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Signaleringswaarde
Solvabiliteit (Eigen vermogen + voorzieningen) / balanstotaal	69,2%	61,0%	67,5%	64,9%	68,9%	73,2%	Ondergrens: < 0,3
Weerstandsvermogen Eigen vermogen / totale baten (incl. financiële baten)	22,5%	18,5%	17,6%	15,9%	18,6%	22,6%	Ondergrens: < 0,05
Liquiditeit Vloeiende activa / Kortlopende schulden	2,09	1,56	1,75	1,22	1,77	2,45	Ondergrens: 1,5 (bij totale baten onder €3 mln), 1,0 (bij totale baten tussen €3 mln en €12 mln), 0,75 (bij totale baten boven €12 mln)
Rentabiliteit Resultaat / totale baten (incl. financiële baten) * 100%	0,8%	-2,7%	-2,3%	-2,1%	3,2%	4,3%	Afhankelijk van de financiële positie
Reservepositie (a.b.v. signaleringswaarde OCW) (Feitelijk publiek eigen vermogen /- Signaleringswaarde publiek eigen vermogen)/ totale baten	0,74	0,61	*	*	*	*	Bovengrens[1]: > 0

Liquiditeit

Dit kengetal brengt in kaart of de organisatie voldoende geld beschikbaar heeft om de direct opeisbare schulden te kunnen voldoen. Definitie: (kortlopende vorderingen + liquide middelen) / kortlopende schulden. De Vrije School heeft ruime liquide middelen en dit zal de komende jaren ook voldoende blijven. In 2022 was het landelijk gemiddelde in het PO 3,81.

Solvabiliteit 2

De solvabiliteit is een graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid van een organisatie en geeft aan of de organisatie aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Er zijn 2 verschillende solvabiliteitsratio's. Het verschil zit hem in de voorzieningen groot onderhoud en personeel. In de solvabiliteitsratio 2 worden deze voorzieningen bij het eigen vermogen opgeteld. Definitie: (Eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen. In 2023 komt deze ratio voor de Vrije School uit op 61%. Voor de aankomende jaren laat deze ratio een stijgend verloop zien. In 2022 was het landelijk gemiddelde in het PO 79%.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft een eveneens een beeld of het bestuur enerzijds te rijk zou zijn of anderzijds of er financiële capaciteit is om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen. OC&W hanteert voor PO definitie: Eigen vermogen / totale baten. In 2022 lag het landelijk gemiddelde in het PO op 44,5%. De Vrije School zat in 2023 op een percentage van 17,6%, wat meer dan voldoende is. De komende jaren stijgt dit licht.

Rentabiliteit

Rentabiliteit heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat uit gewone bedrijfsvoering in relatie tot de totale baten. Rentabiliteit is exploitatie resultaat uit gewone bedrijfsvoering / totale baten. In principe heeft een onderwijsinstelling geen winstoogmerk. Vanuit dat principe kan de rentabiliteit 0 zijn. Echter ter instandhouding van vermogen is het wel noodzakelijk de inflatie te compenseren. De PO Raad adviseert dat het gemiddelde dient uit te komen tussen de 0% en 5%. In 2023 had de Vrije School een percentage van - 2,7%, wat komt door het negatieve resultaat.

Signaleringswaarde

OC&W heeft in 2020 de schoolbesturen geïnformeerd over de nieuwe signaleringswaarde voor reserves. De onderwijsinspectie heeft een formule ontwikkeld voor het berekenen van de bovengrens van deze reserveposities. Hierbij benadrukt de inspectie dat het niet gaat om een norm, maar om een communicatiemiddel en een startpunt voor een gesprek met belanghebbenden. Tevens gebruikt de inspectie de signaleringswaarde in het toezicht op de doelmatigheid. Het ministerie adviseert met klem om te komen met een bestemmingsplan voor de reserves.

De Vrije School heeft volgens de berekening in 2023 geen bovenmatig eigen vermogen. De ratio eigen vermogen betreft 0,61.

2023

				
Onderwijsinstelling	Eigen vermogen	Gebouwen	Resterende MVA	Risicobuffer
School	€ 327.742	€ 160.886	€ 133.738	€ 1.675.148
Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen

Berekening

Totaal eigen vermogen	327.742
Privaat eigen vermogen	0

Feitelijk eigen vermogen	327.742
Normatief eigen vermogen	535.901

Mogelijk bovenmatig eigen vermogen	€ 0
Ratio eigen vermogen: 0,61	
N.B. Aan de berekening zijn geen rechten te ontleenen.	

4. Verslag intern toezicht

4.1 DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda fungeert als werkgever, toezichthouder en klankbord van het College van Bestuur van onze schoolorganisatie. Dit houdt in dat toezicht wordt gehouden op het beleid en de realisatie daarvan door het College van Bestuur.

De basis van het toezicht ligt in de Wet op het primair onderwijs, de (governance) Code Goed Bestuur in het primair onderwijs, de statuten van de Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda en de geldende reglementen. De voornaamste taak van de Raad van Toezicht is het bewaken van de gestelde doelen, de grondslag en de waarden van de organisatie en het garanderen van de continuïteit van de organisatie. De Raad van Toezicht besluit jaarlijks over de goedkeuring van de begroting en het jaarverslag (inclusief de jaarrekening), en over het strategisch beleidsplan indien dat aan de orde is. Hieronder geven we aan welke werkzaamheden de Raad van Toezicht heeft uitgevoerd en wat de resultaten van haar toezicht zijn. Verder geeft de Raad van Toezicht in dit jaarverslag aan hoe zij toetst of sprake is van een doelmatige besteding van middelen. De Raad van Toezicht heeft hierbij niet afgeweken van de Code Goed Bestuur.

De Raad van Toezicht bestond in 2023 uit de volgende leden:

De heer mr. M.E. (Mark) Pijning	Mevrouw drs. R.G. (Rachel) de Kort, RA	Mevrouw S.C.M. (Suzanne) Josephi	De heer drs. J.H. (Hans) Mulder	Mevrouw L.M.J. (Liesbeth) Bult
Voorzitter	Lid	Lid	Vice-voorzitter	Lid
Hoofd functie: Programmamanager Projectenpool bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het Ministerie van Land- bouw Natuur en Visserij	Hoofd functie: Manager bij Adlasz BV	Hoofd functie: Interim manager en eigenaar Josephi-HRM	Hoofd functie: Directeur Ruimtelijk Domein en Duur- zaamheid Gemeente Roosendaal	Hoofd functie: Senior adviseur HR & Leerhuis bij het Elisabeth- TweeSteden Ziekenhuis
		Nevenfuncties: - Lid Raad van Toezicht Kalisto Basisonderwijs - Onafhankelijk voorzitter SWV Passend Onderwijs Dordrecht - Voorzitter bestuur Stg. Eigenwijze Breda	Nevenfuncties: - Voorzitter Raad van Commissarissen Woonkwartier - Voorzitter Rekenkamer gemeente Veere - Lid Rekenkamer gemeente Tilburg - Vice-voorzitter Raad van Toezicht Archipel Scholen	

Er is geen sprake van conflicterende nevenfuncties.

Tijdens de fusiebesprekingen tussen de Stichting Markant Onderwijs en de Stichting LeerSaam is afgesproken dat de heer P. Betjes, voormalig Voorzitter van de Raad van Toezicht van Stichting LeerSaam, van 1 januari 2023 (de startdatum van de nieuwe organisatie) tot 1 september 2023 de Raad van Toezicht van de Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda van dienst zal zijn als adviseur. De heer Betjes heeft de rol van adviseur conform afspraak uitgevoerd. Het rooster van aftreden is als volgt:

Naam	Functie	1 ^e benoeming	herbenoeming	affreden
De heer mr. M.E. (Mark) Pijning	Voorzitter	1 juni 2017	1 juni 2021	1 juni 2025
Mevrouw drs. R.G. (Rachel) de Kort RA	Lid op voordracht GMR	1 juli 2017	1 juli 2021	1 juli 2025
Mevrouw S.C.M. (Suzanne) Josephi	Lid	1 januari 2019	1 januari 2023	1 januari 2027
De heer drs. J.H. (Hans) Mulder	Vice-voorzitter op voordracht oudergeleding GMR	1 september 2021	1 september 2025	1 september 2029
Mevrouw L.M.J. (Liesbeth) Bult	Lid	1 januari 2018	1 januari 2022	1 januari 2025

De Raad van Toezicht werkt met drie commissies: de Auditcommissie, de Commissie Onderwijskwaliteit en HRM en de Remuneratiecommissie. De commissies zorgen voor de voorbereiding van de oordeelsvorming en de besluitvorming in de Raad van Toezicht en rapporteren formeel en informeel aan de Raad van Toezicht. De verslagen van de commissies worden ter informatie geagendeerd in de Raad van Toezicht.

De leden van de Auditcommissie zijn mevrouw drs. R.G. de Kort RA (Voorzitter) en de heer drs. J.H. Mulder. De Commissie Onderwijskwaliteit en HRM wordt bemenst door: mevrouw S.C.M. Josephi (Voorzitter) en mevrouw L.M.J. Bult. De leden van de Remuneratiecommissie zijn: mevrouw S.C.M. Josephi (Voorzitter) en mevrouw drs. R.G. de Kort RA.

4.2 HET TOEZICHT, DE WERKZAAMHEDEN, DE RESULTATEN EN DE ZELFEVALUATIE

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid en de realisering van dat beleid door het College van Bestuur. De Raad van Toezicht vulde haar werkzaamheden ook in 2023 in vanuit de drie rollen die zij ten opzichte van het College van Bestuur heeft: de toezichthoudende rol, de werkgeversrol en de klankbordfunctie. De Voorzitter van het College van Bestuur is de heer J. van Knijff.

4.2.1 De Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft invulling aan haar taken gegeven door:

- In vijf plenaire vergaderingen te borgen dat alle noodzakelijke onderwerpen aan de orde zijn gekomen (controle, meningsvorming)
- Door het opstellen van een jaaragenda, het hanteren van aanbiedingsformats bij onderwerpen op de commissie- en plenaire vergader- agenda's en door het opstellen van verslagen van de vergaderingen (het toezichthoudend systeem, transparantie en afleggen van verantwoording)
- Door het beschikbaar en toegankelijk houden van alle stukken welke betrekking hebben op de taakuitoefening van de Raad van Toezicht; behoudens die documenten waarin persoonlijke gegevens beschermd moeten worden (transparantie)
- Door de Raad van Toezicht- en Commissievergaderingen, waarvan de vergaderverslagen intern openbaar en beschikbaar zijn (transparantie, afleggen van verantwoording)
- Door de klankbord-bijeenkomsten met het College van Bestuur (onafhankelijkheid)
- Door de benoeming van, de opdrachtverlening aan en het afsluitend overleg met de accountant. Het verslag van de accountant wordt aan de jaarstukken toegevoegd (eigen taak t.b.v. oordeelsvorming)

De vergaderingen zijn in 2023 belegd en gehouden conform de bepalingen daarover in de statuten en het reglement van de Raad van Toezicht. Het vergaderschema van de Raad van Toezicht was; 15 februari, 18 april, 20 juni, 10 oktober en 12 december 2023.

Mede aan de hand van de voorbereidingen in de verschillende commissies, vond de besluitvorming plaats in de Raad van Toezicht. Deze besluitvorming vond in alle gevallen plaats op basis van consensus.

De belangrijkste punten van besluitvorming betroffen de goedkeuring van de strategische beslissingen van het College van Bestuur conform de statuten en het bestuursreglement, te weten:

- Goedkeuring van de begroting 2024
- Goedkeuring meerjarenbegroting 2024-2028
- Goedkeuring van de Jaarrekening, en geconsolideerde jaarrekening 2022
- Goedkeuring van het bestuursverslag 2022
- Goedkeuring van de opdracht aan WIJS Accountants en van de jaarrekening 2023
- Vaststelling jaarrooster 2024.

4.2.2 De Commissies van de Raad van Toezicht

Het vergaderschema van de commissies was in 2023 als volgt:

- Auditcommissie: 5 april, 31 mei, 27 september en 29 november 2023.
- Commissie Onderwijskwaliteit en HRM: 26 januari, 17 april, 7 juni, 27 september en 29 november 2023.
- Remuneratiecommissie: 8 maart en 13 november 2023.

Hieronder is een kort verslag opgenomen van specifieke onderwerpen die, naast de verplichte onderwerpen zoals hiervoor benoemd, in de commissies zijn besproken.

4.2.2.1 De Auditcommissie

In de vergaderingen van de auditcommissie zijn naast de reguliere bespreekpunten zoals de staat van baten en lasten uit de MARAP, de begroting, de jaarrekening, het bestuursverslag en het accountantsverslag in 2023 de volgende belangrijke onderwerpen besproken:

- De personele begroting 2023/2024. Met name ook de impact die het wegvallen van de NPO-middelen heeft op deze begroting.
- Status van de 7% vordering rechtszaak van de PO-Raad.
- Aanpassing presentatie cijfers en toelichting in MARAP. Ontwikkeld naar een toelichting die meer inzicht geeft in de oorzaken en mogelijke gevolgen van afwijkingen tussen begroting en realisatie. (Achtergrond: op deze wijze van rapporteren is vanuit de Raad van Toezicht een betere bespreking en sturing mogelijk)
- Kaderbrief begroting 2024 (Achtergrond: herijking uitgangspunten voor begroting)
- Aandacht voor de rechtmatige en doelmatige bestedingen van subsidies zoals de NPO-gelden. Daarbij enerzijds gesproken over hoe er besteed is en anderzijds over de geplande inzet van de resterende middelen en het beleid dat daarbij wordt gevoerd.
- Opvolging van de aandachtspunten uit het accountantsverslag 2022, zowel vanuit de controle als ten aanzien actuele ontwikkelingen.
- Interne Risicobeheersings- en controle systemen van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda. (Achtergrond: door het gesprek hierover aan te gaan met het College van Bestuur, krijgt de Raad van Toezicht gevoel bij het risicobewustzijn van de directeur-bestuurder en de wijze waarop hij omgaat met mogelijke risico's).
- Opdrachtbevestiging voor de accountant.

4.2.2.2 De Commissie Onderwijskwaliteit en HRM

De commissie ziet toe op de kwaliteit van het onderwijs en HRM en de doelmatigheid van de besteding van de middelen gerelateerd aan waar Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda voor staat: gewoon goed onderwijs.

Om te borgen dat relevante informatie en onderwerpen op het juiste moment op tafel komen, werkt de commissie aan de hand van een jaarkalender. Het Strategisch Beleids Plan 2021-2025 en de daaraan gekoppelde doelen vormen de basis voor de agenda van de commissie. Verder staan de voor de commissie relevante onderwerpen uit de MARAP op de agenda en de actualiteiten.

De commissie kwam het afgelopen jaar 4 keer bijeen voorafgaand aan de Raad van Toezicht vergaderingen. Om binding te houden met wat er op de scholen gebeurt, vergadert de commissie op de locatie van één van de scholen. Voorafgaand aan de vergadering houdt de directeur van de school een presentatie van zijn of haar school, waarbij hoe de school stuurt op onderwijskwaliteit centraal staat.

Onderstaand een overzicht van de belangrijkste onderwerpen die in 2023 op de agenda hebben gestaan en bijbehorende bijdrage aan het onderwijs.

- Het onderwijs wordt voor een groot deel bepaald door de kwaliteit en beschikbaarheid van de leerkrachten. In het kader van het arbeidsmarkttekort en om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te versterken is er ook in 2023 extra geïnvesteerd in HRM: middelen zijn o.a. besteed aan de introductie van instrumenten ter bevordering van de interne mobiliteit en het terugdringen en preventie van ziekteverzuim.
- De doorontwikkeling van een onderwijskwaliteit systeem binnen de Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda is een terugkerend thema op de agenda van de commissie. De gesprekken over het systeem, gecombineerd met het bespreken van de resultaten van de interne en externe audits op bestuurlijk en schoolniveau en de resultaten van het inspectiebezoek hebben geleid tot het versterken van de kwaliteitscultuur en het op een gestructureerde wijze werken aan en toezien op de ontwikkeling van de kwaliteit van onderwijs.
- De strategische doelen van de fusie tussen Stichting Markant Onderwijs en de Stichting LeerSaam, waaronder het versterken van de onderwijskwaliteit en de continuïteit van het onderwijs, kunnen alleen gerealiseerd worden als er ook een gezamenlijk strategisch plan onder ligt. Reden om 2 jaar eerder dan gepland het strategisch planproces op te starten. In dit nieuwe plan worden strategische ambities uitgewerkt in smart doelen. Deze worden gekoppeld aan de inzet van de middelen. Op deze manier kan er ook invulling gegeven worden aan het beleidsrijk begroten en kan de Raad van Toezicht toezien op de doelmatigheid van de inzet van de middelen.
- De NPO gelden en het effect voor de langere termijn: het College van Bestuur heeft zorgvuldige afwegingen gemaakt bij de inzet van deze middelen, er zijn duidelijke kaders gesteld en tegelijkertijd bleef er ruimte om op schoolniveau eigen invulling te geven aan de te besteden middelen.
- De profilering van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda en het anticiperen op kansen voor nieuwe scholen in het kader van het versterken van het openbaar onderwijs in Breda e.o. heeft geresulteerd in het besluit dat op termijn Onderwijsgroep Markant-LeerSaam in de wijk Haansberg in Etten-Leur een nieuwe school mag openen.
- Tot slot is aandacht uitgegaan naar inclusiever onderwijs en passend onderwijs, de plaats van burgerschap in het onderwijs, leiderschap en cultuur in de fusieorganisatie. Ook is het functioneren van de commissie geëvalueerd en is het reglement onderwijskwaliteit en HRM verder aangescherpt naar aanleiding van de evaluatie.

4.2.2.3 De Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie vertegenwoordigt de Raad van Toezicht als werkgever van het College van Bestuur. De Raad van Toezicht hecht veel waarde aan persoonlijke aandacht. Naast informele gesprekken over hoe het gaat met het College van Bestuur c.q. de bestuurder, de gesprekken tussen de bestuurder en de Voorzitter van de Raad van Toezicht en tussen de bestuurder en de Raad van Toezicht, heeft de remuneratiecommissie 2 keer per jaar een gesprek met het College van Bestuur over het functioneren, de samenwerking met de Raad van Toezicht en eventuele behoefte aan ondersteuning van het College van Bestuur. In november 2023 heeft een formeel beoordelingsgesprek plaatsgevonden aan de hand van een zelfevaluatie van het College van Bestuur en 360 graden feedback. De resultaten van het afgelopen schooljaar en de invloed van het functioneren van het College van Bestuur op deze resultaten en het team is beoordeeld. De arbeidsvoorwaarden zijn naar aanleiding van het beoordelingsgesprek aangepast en er zijn resultaat- en functioneringsafspraken gemaakt voor het nieuwe schooljaar.

4.2.3 Raad van Toezicht/ directieoverleg openbaar primair onderwijs

In 2023 heeft de Raad van Toezicht het directieoverleg openbaar primair onderwijs overleg op 14 februari 2023 bijgewoond. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht samen met het College van Bestuur en de Directeuren van de scholen van Onderwijsgroep Markant-LeerSaam gesproken over de inrichting en de (strategische) thema's voor het in dialoog opstellen van het nieuwe Strategisch Beleids Plan voor de Onderwijsgroep Markant-LeerSaam.

Raad van Toezicht/ schoolvisites/ bijeenkomsten

De Raad van Toezicht heeft van de onder de Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School ressorterende scholen dit jaar een bezoek gebracht aan en gesproken met de directeur van één school: OBS De Toverlaars te Etten Leur.

Raad van Toezicht/ Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad

De Raad van Toezicht heeft op 19 juni 2023 en 11 december 2023 een deel van de vergadering van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad bijgewoond.

4.2.4 Zelfevaluatie

Conform de principes uit de 'Code goed bestuur in het primair onderwijs' heeft de Raad van Toezicht op 26 januari 2024 het functioneren van de Raad van Toezicht en de samenwerking met het College van Bestuur geëvalueerd.

Naast het individuele en het collectieve functioneren is nader stilgestaan bij de invulling van de drie rollen van de Raad van Toezicht, te weten de werkgeversrol, de rol van controleur en de rol van sparringpartner. Met name in relatie tot de totstandkoming van het nieuwe Strategisch Beleidsplan is ingegaan op de vraag hoever de verantwoordelijkheid van de Raad van Toezicht op inhoud (naast het proces) reikt. De begrenzing van deze verantwoordelijkheid volgt uit de controleursrol van de Raad van Toezicht. Afgesproken is een en ander te expliciteren in een uit te werken 'Visie op besturen en toezichthouden'.

In combinatie hiermee is, indachtig de aandachtspunten uit het periodieke onderzoek van de Onderwijsinspectie en met het oog op de verdere ontwikkeling van de kwaliteit van de interne en externe verantwoording, afgesproken het 'toetsingskader' aan de hand waarvan de Raad van Toezicht werkt te expliciteren. In de structuur van dit toetsingskader zal ook de zogenoemde PDCA-cyclus verwerkt worden.

De Raad van Toezicht is tevreden over de samenwerking onderling en ook over de samenwerking tussen de Raad van Toezicht en het College van Bestuur. De samenwerking verloopt in een goede sfeer, er is voldoende scherpheid in de besprekingen, er wordt voldoende voortgang geboekt op de te behalen doelstellingen en er is vooruitgang in de ontwikkeling van de kwaliteit van de organisatie. De Raad van Toezicht heeft alle vertrouwen in een goede voortzetting van de samenwerking.

4.3 DOELMATIGE BESTEDING VAN MIDDELEN

De Raad van Toezicht toetst langs twee invalshoeken of sprake is van doelmatige besteding van middelen door het bestuur. De eerste invalshoek is: dragen de uitgaven bij aan het realiseren van de doelen? Hierbij gaat het erom of doelen duidelijk geformuleerd zijn en of daar ook middelen aan gekoppeld zijn. En het gaat erom of er gemonitord (en zo nodig bijgestuurd) wordt op het bereiken van de doelen en de inzet van de middelen.

De tweede invalshoek is of de middelen ook efficiënt of 'slim' worden ingezet.

Hierbij gaat het om de toets of het geld voldoende spaarzaam wordt ingezet, en of er bij strategische beleidskeuzes en grotere investeringen ook alternatieven worden overwogen.

Het Strategisch Beleids Plan 2021–2025 bevat de doelen van Stichting Markant en Stichting Vrije School Breda. Daarnaast beschikt Stichting LeerSaam uiteraard ook over een eigen Strategisch Beleids Plan. Naar aanleiding van de fusie per 1 januari tot de Onderwijsgroep markant-LeerSaam is besloten om in 2023 te starten met het actualiseren en herijken van beide plannen tot één Strategisch Beleids Plan 2024-2028 voor de Onderwijsgroep Markant-LeerSaam. Besluitvorming hierover vindt plaats in de eerste helft van 2024.

In 2023 is gewerkt op basis van de bestaande Strategisch Beleids Plannen. De doelen uit het Strategisch Beleids Plan zijn vertaald naar jaarplannen per school en naar jaarschijven in de begroting. De realisatie hiervan wordt gemonitord en gestuurd en besproken in de Raad van Toezicht aan de hand van de MARAP en de overige documenten uit de P&C cyclus (begroting, jaarrekening, et cetera). Voorts wordt door het College van Bestuur ook gerapporteerd over de onderwijsresultaten en tevredenheidsmetingen.

Hiernaast zijn door de accountant de vereiste controlewerkzaamheden verricht.

Op basis van het beeld dat uit het geheel van het voorgaande volgt, concludeert de Raad van Toezicht dat er sprake is van een doelmatige besteding van middelen door het College van Bestuur.

Breda, maart 2024

Mark Pijning, Voorzitter Raad van Toezicht

Hans Mulder, Vice-voorzitter Raad van Toezicht

**Stichting Vrije School Breda
Breda**

JAARVERSLAG 2023

Stichting Vrije School Breda
Heerbaan 250
4817 NL Breda

B	JAARREKENING	36
	INHOUDSOPGAVE	37
	Financiële positie 2023	38
	Resultaat	39
	Kengetallen	40
B1	Grondslagen voor de jaarrekening	41
B2	Balans per 31 december 2023	45
B3	Staat van baten en lasten 2023	47
B4	Kasstroomoverzicht 2023	48
B5	Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2023	
1.1	Immateriële vaste activa	49
1.2	Materiële vaste activa	49
1.5	Vorderingen	51
1.7	Liquide middelen	51
2.1	Eigen vermogen	52
2.2	Voorzieningen	52
2.4	Kortlopende schulden	53
	Model G: verantwoording subsidies OCW	54
	Gebeurtenissen na balansdatum	55
B6	Niet in balans opgenomen rechten en verplichtingen	56
B7	Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2023	
3.1	Rijksbijdragen	57
3.2	Overige overheidsbijdragen	57
3.5	Overige baten	57
4.1	Personele lasten	58
4.2	Afschrijvingslasten	58
4.3	Huisvestingslasten	59
4.4	Overige instellingslasten	59
4.4.2	Leermiddelen	59
5	Financiële baten en lasten	59
	WNT- verantwoording 2023	60
	(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten	61
	Overzicht verbonden partijen	62
C	OVERIGE GEGEVENS	
C1	Controleverklaring	63
	Ondertekening van de jaarrekening	67
	BIJLAGE	
D1	Gegevens rechtspersoon per 31 december 2023	68

Financiële positie 2023

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balansen.

Vergelijkend balansoverzicht

	31-12 2023		31-12 2022	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Activa				
Immateriële vaste activa	-	0,0%	0	0,0%
Materiële vaste activa	216	39,3%	197	35,6%
Vorderingen	15	2,7%	8	1,5%
Liquide middelen	320	58,0%	348	62,9%
	<u>551</u>	<u>100,0%</u>	<u>553</u>	<u>100,0%</u>
Passiva				
Eigen vermogen	328	59,5%	376	68,0%
Voorzieningen	8	1,5%	6	1,2%
Kortlopende schulden	215	39,0%	171	30,8%
	<u>551</u>	<u>100,0%</u>	<u>553</u>	<u>100,0%</u>

Resultaat

Het resultaat over 2023 bedraagt +/- € -48.643 tegenover +/- € 13.466 over 2022

De resultaten over beide jaren kunnen als volgt worden samengevat:

	Realisatie 2023 x € 1.000	Begroting 2023 x € 1.000	Realisatie 2022 x € 1.000
Baten			
Rijksbijdragen	1.673	1.605	1.597
Overige overheidsbijdragen	1	-	-
Overige baten	98	69	78
Totaal baten	1.772	1.674	1.675
Lasten			
Personele lasten	1.507	1.419	1.365
Afschrijvingen	29	27	26
Overige lasten	286	226	270
Totaal lasten	1.822	1.672	1.661
Saldo baten en lasten	-50	2	14
Financiële baten en lasten			
Financiële baten en lasten	1	-1	-1
Resultaat baten en lasten	-49	1	13

Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële toestand van de stichting worden beoordeeld en gemeten.
De kengetallen geven de toestand op 31 december weer, er is dus sprake van een momentopname.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>Signalerings- waarden</u>
Liquiditeit (<i>vlottende activa/kortlopende schulden</i>)	1,56	2,09	< 1,5
Solvabiliteit 1 (<i>eigen vermogen (excl. Voorzieningen) / totaal passiva</i>)	0,60	0,68	
Solvabiliteit 2 (<i>eigen vermogen (incl. Voorzieningen) / totaal passiva</i>)	0,61	0,69	< 0,3
Rentabiliteit (<i>saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten</i>)	-0,03	0,01	> 0,0 - < 5,0
Weerstandvermogen (<i>eigen vermogen / totale baten</i>)	0,18	0,22	
Personele lasten / totale lasten	0,83	0,82	
Materiële lasten / totale lasten	99,17	99,18	
Kapitalisatiefactor (<i>balanstotaal +/- bw geb&terr) / (totaal baten + fin.baten)</i>)	0,26	0,28	< 0,1
Huisvestingsratio (<i>huisvestingslasten inclusief afschrijving gebouwen&terreinen</i> / <i>totale lasten</i>)	0,08	0,07	

B1 Grondslagen voor de jaarrekening

1. Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

Stichting Vrije School Breda is het bevoegd gezag van de Rudolf Steinerscholen en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van primair onderwijs in de regio Breda.

1.3 Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijffnummer handelsregister

Stichting Vrije School Breda is feitelijk gevestigd op Heerbaan 250, 4817 NL Breda te Breda en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41102088.

1.4 Groepsverhoudingen

Stichting Vrije School Breda behoort tot een personele unie samen met Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam. De jaarrekening van Stichting Vrije School is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam.

1.7 Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Vrije School Breda zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

1.9 Consolidatie

De jaarrekening van Stichting Vrije School Breda is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam.

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de Groep zijn gerealiseerd.

1.11 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

1.12 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

2. Algemene grondslagen

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

2.4 Financiële instrumenten

Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

3.2 Materiële vaste activa

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

3.4 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

3.6 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.8 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.9 Eigen vermogen

3.9.1 Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

3.10 Voorzieningen

3.10.1 Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

3.10.2 Pensioenvoorziening

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling welke wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Per 31 december 2023 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 110,5%.

3.10.4 Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is de marktrente van hoogwaardige ondernemingsobligaties ad 1% (2022: 0%) als disconteringsvoet gehanteerd.

3.10.9 Duurzame inzetbaarheid

In de CAO 2016 – 2018 is een persoonlijk budget opgenomen van 50 uur (VO) / 40 uur (PO) voor elke medewerker en een aanvullend budget van 120 uur (VO) / 130 uur (PO) voor medewerkers vanaf 57 jaar. Deze uren kunnen ook gespaard worden. Het bevoegd gezag heeft een inschatting gemaakt in hoeverre gespaarde uren tot uitgaven zullen gaan leiden. Voor deze inschatting is een voorziening opgenomen, welke is gevormd tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen.

3.12 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

4.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

4.2 Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord. De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

4.3 Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.4. Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.5 Personeelsbeloningen

4.5.1 Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

4.5.2 Pensioenen

Stichting Vrije School Breda heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

4.6 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

4.7 Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

5. Financiële instrumenten en risicobeheersing

5.1 Marktrisico

5.1.2 Rente- en kasstroomrisico

Stichting Vrije School Breda loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (waaronder liquide middelen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt Stichting Vrije School Breda risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Stichting Vrije School Breda risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Verder is het treasurystatuut bepalend.

B2 Balans per 31 december 2023
na resultaatbestemming

Activa	2023		2022	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa				
Immateriële vaste activa		-		2
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen	82.581		87.775	
Inventaris en apparatuur	129.888		102.273	
Leermiddelen	3.850		6.911	
		216.319		196.959
Vlottende activa				
Vorderingen				
Overige vorderingen en overlopende activa	14.766		8.311	
		14.766		8.311
Liquide middelen				
Tegoeden op bankrekeningen (betaalrekeningen)	209.624		122.998	
Spaarrekeningen	110.000		225.000	
		319.624		347.998
TOTAAL ACTIVA		550.709		553.270

Passiva	2023		2022	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Algemene reserve	327.742		376.385	
		327.742		376.385
Voorzieningen				
Personele voorzieningen	8.283		6.416	
		8.283		6.416
Kortlopende schulden				
Crediteuren	18.043		13.290	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	62.476		60.498	
Schulden terzake van pensioenen	17.765		16.908	
Schulden aan groepsmaatschappijen	14.491		16.755	
Overige kortlopende schulden	-		1.229	
Overige overlopende passiva	101.909		61.789	
		214.684		170.469
TOTAAL PASSIVA		550.709		553.270

B3 Staat van baten en lasten 2023

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
Baten			
Rijksbijdragen	1.673.407	1.605.030	1.596.621
Overige overheidsbijdragen	687	-	150
Overige baten	98.457	68.500	78.377
Totaal baten	1.772.551	1.673.530	1.675.148
Lasten			
Personele lasten	1.506.859	1.418.503	1.365.276
Afschrijvingslasten	28.678	27.274	26.123
Huisvestingslasten	145.494	116.750	115.657
Overige instellingslasten	85.043	67.675	90.861
Leermiddelen	56.358	41.750	63.063
Totaal lasten	1.822.432	1.671.952	1.660.980
Saldo baten en lasten	-49.881	1.578	14.168
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	2.015	-	-
Financiële lasten	777	550	702
Totaal financiële baten en lasten	1.238	-550	-702
Resultaat baten en lasten	-48.643	1.028	13.466

B4 Kasstroomoverzicht 2023

	2023		2022	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		-49.881		14.168
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	28.678		26.123	
Mutaties voorzieningen	1.867		2.570	
		30.545		28.693
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	-6.455		56.953	
- Kortlopende schulden	44.215		-32.715	
		37.760		24.238
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		18.424		67.099
Ontvangen interest	2.015		-	
Betaalde interest	-777		-702	
		1.238		-702
Kasstroom uit operationele activiteiten		19.662		66.397
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-48.036		-30.161	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-48.036		-30.161
Mutatie liquide middelen		-28.374		36.236
Beginstand liquide middelen	347.998		311.762	
Mutatie liquide middelen	-28.374		36.236	
Eindstand liquide middelen		319.624		347.998

B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2023

Activa

Vaste activa

	31-12 2023 €	31-12 2022 €
1.1 Immateriële vaste activa		
Immateriële vaste activa	-	2
	<u>-</u>	<u>2</u>
	<u>Immateriële vaste activa</u>	
<i>Boekwaarde</i>	€	
<i>31-12-2022</i>		
Aanschafwaarde	1.243	
Cumulatieve afschrijvingen	-1.241	
	<u>2</u>	
	<u>2</u>	
<i>Mutaties</i>		
Investeringen	-	
Afschrijvingen	-2	
	<u>-2</u>	
	<u>-2</u>	
<i>Boekwaarde</i>		
<i>31-12-2023</i>		
Aanschafwaarde	1.243	
Cumulatieve afschrijvingen	-1.243	
	<u>-</u>	
	<u>-</u>	
<i>Afschrijvingstermijn:</i>	5 jaar	
	31-12 2023 €	31-12 2022 €
1.2 Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	82.581	87.775
Inventaris en apparatuur	129.888	102.273
Leermiddelen	3.850	6.911
	<u>216.319</u>	<u>196.959</u>
	<u>216.319</u>	<u>196.959</u>

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Leermiddelen	Totaal
	€	€	€	€
<i>Boekwaarde</i>				
<i>31-12-2022</i>				
Aanschafwaarde	160.886	313.871	71.844	546.601
Cumulatieve afschrijvingen	-73.111	-211.598	-64.933	-349.642
	<u>87.775</u>	<u>102.273</u>	<u>6.911</u>	<u>196.959</u>
<i>Mutaties</i>				
Investeringen	-	48.036	-	48.036
Afschrijvingen	-5.194	-20.421	-3.061	-28.676
	<u>-5.194</u>	<u>27.615</u>	<u>-3.061</u>	<u>19.360</u>
<i>Boekwaarde</i>				
<i>31-12-2023</i>				
Aanschafwaarde	160.886	361.907	71.844	594.637
Cumulatieve afschrijvingen	-78.305	-232.019	-67.994	-378.318
	<u>82.581</u>	<u>129.888</u>	<u>3.850</u>	<u>216.319</u>
<i>Afschrijvingstermijn:</i>				
Gebouwen en terreinen	40 jaar			
Inventaris en apparatuur	3-20 jaar			
Leermiddelen	5 jaar			

Vlottende activa

	31-12 2023 €	31-12 2022 €
1.5 Vorderingen		
<i>Overige vorderingen</i>		
Overig	6.893	2.000
<i>Totaal overige vorderingen</i>	<u>6.893</u>	<u>2.000</u>
<i>Overige overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	7.873	6.311
<i>Totaal overlopende activa</i>	<u>7.873</u>	<u>6.311</u>
Totaal vorderingen	<u><u>14.766</u></u>	<u><u>8.311</u></u>

Onder vooruitbetaalde kosten staat het aandeel van De Vrije School in de kosten van de verbouwing van de Heerbaan 250 in 2023. De kosten worden over 15 jaren verdeeld. Het bedrag hier heeft betrekking op 2024 t/m 2037.

1.7 Liquide middelen

Tegoeden op bankrekeningen (betaalrekeningen)	209.624	122.998
Spaarrekeningen	110.000	225.000
	<u><u>319.624</u></u>	<u><u>347.998</u></u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het schoolbestuur.

Passiva

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
2.1 Eigen vermogen		
Algemene reserve	327.742	376.385
Totaal Eigen vermogen	327.742	376.385

	Saldo 31-12-2022	Resultaat 2023	Saldo 31-12-2023
	€	€	€
Algemene reserve	376.385	-48.643	327.742
	376.385	-48.643	327.742

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€

2.2 Voorzieningen

Personele voorzieningen	8.283	6.416
	8.283	6.416

	Saldo 31-12-2022	Dotatie 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Saldo 31-12-2023
Personele voorzieningen					
Voorziening jubilea	6.416	2.652	-2.825	-	6.243
Voorziening duurzame inzetbaarheid	-	2.040	-	-	2.040
Totaal voorzieningen	6.416	4.692	-2.825	-	8.283

De voorziening voor jubilea wordt bij opmaak van de begroting voorafgaand aan het kalenderjaar beoordeeld en berekend op basis van de op balansdatum bestaande aanspraken voor de komende tien jaren. Gebaseerd op:

- Leeftijd per medewerker
- Gehele personeelsbestand
- Jaren dienstverband per medewerker
- Omvang dienstbetrekking
- Jubileum bij 25-jarige diensttijd 50% gratificatie, bij 40-jarige diensttijd 100% gratificatie
- Gratificatie berekend op individuele salarisgegevens rekening houdend met verwachte gemiddelde salarisstijging op lange termijn en een verdisconteringsvoet.
- Berekening tegen contante waarde
- Rekening houdend met een blijfkans.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

In 2023 is een voorziening duurzame inzetbaarheid gevormd. Hierin zijn de gespaarde uren voor één medewerker opgenomen. De uren worden in latere jaren opgenomen.

	Kortlopend deel < 1 jaar	Middenlang deel 1-5 jaar	Langlopende deel > 5 jaar	Totaal
Personele voorzieningen				
Voorziening jubilea	-	-	6.243	6.243
Voorziening duurzame inzetbaarheid	-	2.040	-	2.040
Totaal voorzieningen	-	2.040	6.243	8.283

2.4 Kortlopende schulden

	31-12 2023 €	31-12 2022 €
Crediteuren	18.043	13.290
Belastingen en premies sociale verzekeringen	62.476	60.498
Schulden terzake van pensioenen	17.765	16.908
Schulden aan groepsmaatschappijen	14.491	16.755
Overige kortlopende schulden	-	1.229
Overlopende passiva	101.909	61.789
	214.684	170.469

Specificatie overige kortlopende schulden

Netto salaris	-	1.229
	-	1.229

Specificatie overlopende passiva

Ministerie van OCW	33.070	8.000
Vakantiegeld reservering	46.722	44.573
Bindingtoelage reservering	4.458	4.083
Crediteuren transitoria	6.174	5.093
Vooruitontvangen subsidie	11.485	-
Overige overlopende passiva	-	40
	101.909	61.789

De vooruitontvangen subsidie komt van het samenwerkingsverband RSV Breda. Dit zal ten gunste van 2024 geboekt worden.

Model G: verantwoording subsidies OCW

Bestuur: 59984

Brinnr: 060Z

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidie zij-instroom	1180574-1	20-10-2021	Ja
Subsidie zij-instroom	1382267	14-11-2023	Onderhanden
Subsidieregeling impuls en innovatie bewegingsonderwijs	IIB220096	8-7-2022	Onderhanden

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen relevante gebeurtenissen na balansdatum

B6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Met Veenman BV is op 10 september 2018 een huurovereenkomst voor kopieerapparatuur aangegaan voor de duur van 5 jaar en wordt daarna telkens stilzwijgend verlengd met 1 jaar. De opzegtermijn bedraagt 3 maanden.

Met ProActive Software Nederland BV is m.i.v. 18 juni 2018 een licentieovereenkomst aangegaan voor onbepaalde tijd. De opzegtermijn bedraagt 3 maanden. De omvang van het contract is niet te bepalen, aangezien deze kosten in de totaalfactuur bij Stichting Markant Onderwijs worden verantwoord.

Met TIG The Implementation Group is m.i.v. 18 juni 2018 een licentie overeenkomst aangegaan voor ontwikkelde software per kalenderjaar, met stilzwijgende verlenging en een opzegtermijn van 3 maanden. Ook hier geldt dat de omvang niet kan worden bepaald.

Per 1 juli 2022 is een overeenkomst aangegaan met De vereniging BreedSaam voor het gebouw aan de Heerbaan 250 voor een periode van 15 jaar en loopt tot en met 30 juni 2037. In het gebouw zijn vijf schoolbesturen, Breedsaam en Building Breda gehuisvest. Zij dragen gezamenlijk de kosten. Het huurbedrag bedraagt op jaarbasis € 23.471 en wordt jaarlijks geïndexeerd met maximaal 4% per jaar.

Met Stoffels Bleijenberg is voor de periode van 1 januari 2021 tot 1 januari 2031 een overeenkomst aangegaan voor het schoonmaak van het schoolgebouw en is in 2021 tot stand gekomen na een aanbestedings-procedure. Per 1 januari 2023 is na een fusie de naam gewijzigd in Vebego Cleaning Services.

Vordering ministerie

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetswijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op € 68.815. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts “een boekhoud-technische correctie [is] aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging”. De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties.

B7 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2023

Baten

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
3.1 Rijksbijdragen			
Rijksbijdrage lumpsum	1.521.290	1.482.403	922.170
Rijksbijdragen MI	-	-	177.619
Rijksbijdragen P&A-beleid	-	-	264.460
Rijksbijdragen NPO	63.875	63.875	140.515
Overige subsidies Ministerie van OCW	40.018	21.442	27.244
Rijksbijdrage SWV	48.224	37.310	64.613
Totaal Rijksbijdragen	1.673.407	1.605.030	1.596.621

Het verschil tussen de begroting en de realisatie wordt veroorzaakt door de indexering die OCW met terugwerkende kracht heeft berekend. Bij het opmaken van de begroting 2023 was deze indexering nog niet bekend.

3.2 Overige overheidsbijdragen

Gemeentelijke vergoeding personeel	687	-	150
Totaal overige overheidsbijdragen	687	-	150

3.5 Overige baten

Verhuur onroerende zaken	23.815	8.500	10.405
Ouderbijdragen	67.345	60.000	61.542
Overige	7.297	-	6.430
Totaal overige baten	98.457	68.500	78.377

Lasten

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
4.1 Personele lasten			
Lonen en salarissen	1.468.999	1.364.793	1.320.580
Dotatie personele voorzieningen	4.692	-	2.570
Personeel niet in loondienst	49.191	10.810	24.570
Nascholing	26.805	30.000	32.534
Reis- en verblijfkosten	16.131	4.200	16.318
Kosten arbodienst	827	3.500	3.111
Overige	12.683	5.200	12.487
	<u>1.579.328</u>	<u>1.418.503</u>	<u>1.412.170</u>
Uitkeringen VF (-/-)	-21.510	-	-10.502
Overige uitkeringen (-/-)	-50.959	-	-36.392
Totaal personele lasten	<u><u>1.506.859</u></u>	<u><u>1.418.503</u></u>	<u><u>1.365.276</u></u>

Specificatie Lonen en salarissen

Lonen en salarissen	1.057.675	1.324.793	949.001
Sociale lasten	145.051	-	129.589
Premies Participatiefonds	23.071	-	12.717
Premies Vervangingsfonds	43.258	-	52.242
Pensioenlasten	158.741	-	141.754
	<u>1.427.796</u>	<u>1.324.793</u>	<u>1.285.303</u>
Doorbelaste salariskosten	41.203	40.000	35.277
	<u><u>1.468.999</u></u>	<u><u>1.364.793</u></u>	<u><u>1.320.580</u></u>

De toename in de salariskosten wordt o.a. veroorzaakt door CAO-afspraken.

Aantal FTE's

	FTE's 2023	FTE's 2022
OP	13,925	13,320
OOP	2,236	2,280
DIR	0,800	0,800
	<u><u>16,961</u></u>	<u><u>16,400</u></u>

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
4.2 Afschrijvingslasten			
Immateriële vaste activa	2	-	249
Gebouwen en terreinen	5.194	1.572	5.194
Inventaris en apparatuur	20.421	22.329	16.699
Leermiddelen	3.061	3.373	3.981
Totaal afschrijvingslasten	<u><u>28.678</u></u>	<u><u>27.274</u></u>	<u><u>26.123</u></u>

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
4.3 Huisvestingslasten			
Huur	53.835	34.500	40.259
Onderhoud	2.733		4.443
Energie en water	34.048	30.250	21.661
Schoonmaakkosten	47.382	45.000	45.794
Heffingen	7.027	3.500	2.978
Tuinonderhoud	289	3.000	-
Overige huisvestingslasten	180	500	522
Totaal huisvestingslasten	145.494	116.750	115.657

4.4 Overige instellingslasten

Administratie en beheer	17.044	21.200	17.533
Accountantskosten	10.771	7.000	9.796
Telefoon- en portokosten e.d.	839	1.500	1.624
Deskundigenadvies	2.753	-	925
Verzekeringen	2.017	3.000	1.861
Vergoeding bestuursleden/bestuurskosten	-	4.000	5.201
Contributies	4.798	12.500	9.118
Overige administratie- en beheerslasten	518	500	295
Culturele vorming	4.420	2.000	997
Public relations en marketing	6.967	6.500	6.498
Sportdag/vieringen/reizen/excursies	5.219	3.000	3.403
GMR/MR/OR	384	125	-
Representatie overig/derden	313	100	144
Activiteiten ouderbijdrage	27.430	5.500	32.944
Overige instellingslasten	1.570	750	522
Totaal overige instellingslasten	85.043	67.675	90.861

Accountantsshonoraria

Controle van de jaarrekening	10.771	7.000	9.796
	10.771	7.000	9.796

4.4.2 Leermiddelen

Leermiddelen	31.444	23.750	46.981
Inventaris en apparatuur	24.914	18.000	16.082
Totaal leermiddelen	56.358	41.750	63.063

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
5. Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
Rentebaten	2.015	-	-
Financiële lasten			
Rentelasten	777	550	702
Totaal financiële baten en lasten	1.238	-550	-702

WNT- verantwoording 2023

Bestuur:

59984

Toelichting op de WNT:

Hiervoor verwijzen wij naar het geconsolideerde jaarverslag van Stichting
Onderwijsgroep Markant-Leersaam en Stichting Vrije School Breda.

(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten

De verdeling van het exploitatiesaldo over 2023 is vooruitlopend op de goedkeuring door het bestuur al in deze jaarrekening verwerkt.

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen is het positieve resultaat over 2023 ad € -48.643 als volgt verdeeld:

	€
Algemene reserve	-48.643
	<u>-48.643</u>

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij, meerderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *	Deelneming
Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam **	stichting	Breda	4	100%

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *
RSV Breda e.o. Primair Onderwijs Breedsaam	stichting	Oosterhout	4
Beheerstichting MFA Het Voortouw	vereniging	Breda	4
Beheerstichting MFA De Vleer	Stichting	Etten-Leur	4
	Stichting	Etten-Leur	4

* Code activiteiten:

1. contractonderwijs
2. contractonderzoek
3. onroerende zaken
4. overige

** personele unie

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Vrije School Breda
Heerbaan 250
4817 NL BREDA

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Vrije School Breda te Breda gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Vrije School Breda op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Vrije School Breda zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 25 juni 2024
Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Was getekend: Drs. A.A.J. Vogels RA

Ondertekening van de jaarrekening

J. van Knijff bestuurder	was getekend
-----------------------------	--------------

M.E. Pijning voorzitter Raad van Toezicht	was getekend
--	--------------

S.C.M. Josephi lid Raad van Toezicht	was getekend
---	--------------

R.G. de Kort lid Raad van Toezicht	was getekend
---------------------------------------	--------------

J.H. Mulder lid Raad van Toezicht	was getekend
--------------------------------------	--------------

L.M.J. Bult lid Raad van Toezicht	was getekend
--------------------------------------	--------------

Breda

D1 Gegevens rechtspersoon per 31 december 2023

*	Bestuursnummer	59984
*	Naam en adres van de instelling	Stichting Vrije School Breda Heerbaan 250 4817 NL Breda
*	Telefoonnummer	076-5289360
*	E-mailadres	info@vrijeschoolbreda.nl
*	Internetsite	www.vrijeschoolbreda.nl
*	Contactpersoon jaarverslag	ONS Onderwijsbureau, dhr. E.V. Cools
*	Telefoonnummer contactpersoon	088-8504771
*	E-mailadres contactpersoon	e.cools@onsonderwijsbureau.nl
*	Administratiekantoor	ONS Onderwijsbureau
*	AK-nummer	401
*	Brin-nummer + NAW gegevens school	060Z
		Rudolf Steinerschool
		Minckelerstraat 27
		4816 AD BREDA
	datum samenstelling jaarrekening	22 maart 2024